

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALA

ATRIA OYJ:N JA HKSCAN OYJ:N TALOUDELLINEN KEHITYS VUO- SINA 2017–2021

TEKIJÄ Tuomas Pietiläinen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala			
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä(t) Tuomas Pietiläinen			
Työn nimi Atria Oyj:n ja HKScan Oyj:n taloudellinen kehitys vuosina 2017–2021			
Päiväys	17.2.2023	Sivumäärä/Liitteet	47/7
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) -			
Tiivistelmä			
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten elintarvikeyritysten Atria Oyj:n ja HKScan Oyj:n taloudelliset tunnusluvut ovat muuttuneet vuosina 2017–2021. Työssä oli tarkoitus vertailla yrityksiä keskenään, sekä arvioida millainen niiden taloudellinen tilanne oli tunnuslukuihin liittyvien ohjearvojen perusteella. Työn tavoitteena oli myös selvittää tunnuslukuihin vaikuttaneita tekijöitä vuosikertomusten avulla.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin elintarviketeollisuuden toimialaa sekä tilinpäätökseen ja tilinpäätösanalyysiin liittyviä keskeisiä kysymyksiä. Työn tutkimusosio toteutettiin tunnuslukumuotoisen tilinpäätösanalyysin avulla. Tutkimusosiossa tarvittavat tiedot saatiin asianomaisten yritysten vuosikertomuksista. Taloudellisia tunnuslukuja esiteltiin kaavioiden avulla ja niiden taustoja selvitettiin tarkemmin tekstimuodossa.</p> <p>Keskinäisessä vertailussa tulokseksi saatiin, että Atria Oyj:n toiminta on ollut vuosina 2017–2021 tuloksellisempaa ja velkaantuminen vähäisempää kuin HKScan Oyj:llä. Sen kannattavuuden ja vakavaraisuuden tunnusluvut ovat siis olleet paremmalla tasolla. HK:n liikevaihto on ollut suurempi ja sen maksuvalmius on ollut viimeisintä vuotta lukuun ottamatta Atriaa paremmalla tasolla. Atrian toiminnan tulokset ovat olleet tasaisempia, kun taas HK:lla on ollut enemmän vaihtelua eri vuosina. Ohjearvoihin verrattuna yritysten kannattavuuden luvut ovat olleet melko heikkoja. Vakavaraisuus on ollut Atrialla hyvällä ja HK:lla tyydyttävällä tasolla. Maksuvalmius on ollut käytetystä tunnusluvusta riippuen joko tyydyttävä, välttävä tai heikko. HK:n talousvaikeuksien taustalla olivat muun muassa investoinnit uusiin yksiköihin, joiden käynnistysvaiheessa oli vaikeuksia. Myös esimerkiksi kohonneet kustannukset ja tuotteiden menekin väheneminen mainittiin molempien yritysten tulosta heikentävinä tekijöinä.</p>			
Avainsanat tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi, elintarvikeala			

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author(s) Tuomas Pietiläinen	
Title of Thesis The financial development of Atria Oyj and HKScan Oyj in the years 2017-2021	
Date 17.2.2023	Pages/Appendices 47/7
Client Organisation /Partners -	
<p>Abstract</p> <p>The primary aim of this thesis project was to examine what the financial development of the food industry companies Atria Oyj and HKScan Oyj has been like in the years 2017-2021. Accordingly, the goal was to compare the two companies and to evaluate what the key financial figures were like according to targeted guidelines. Furthermore, another goal of the thesis was to investigate factors affecting the key figures, based on the companies' annual reports.</p> <p>The theory section of the thesis dealt with the food industry and key questions regarding financial statements and financial analyses. The research part of the thesis was implemented with a key figure financial statement analysis. The information needed in the research section was gathered from the financial statements of the companies in question. Importantly, the financial key figures were shown in the form of graphs and their background was explained in text.</p> <p>In conclusion, the analysis of the selected key performance indicators of both the companies showed that in the years 2017-2021 Atria Oyj was more profitable and less indebted than HKScan Oyj. In other words, the key figures related to profitability and solvency were better for Atria. HK's turnover was higher, and its liquidity has been better than Atria's except for the latest year. The results of Atria's operations have been more stable, whereas HK has had more variance throughout the years. Under scrutiny, when compared to guidelines, the profitability figures of both companies have been relatively weak. The solvency figures have been good for Atria and satisfactory for HK. Depending on the key figure used, liquidity has been either satisfactory or weak. In view of this, one cause of HK's financial difficulties were challenges related to the start-up of new production units. In addition, both companies cited increased costs and decreased customer interest in certain products as factors weakening their financial results.</p>	
<p>Keywords financial statement, financial analysis, food industry</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	ELINTARVIKEALA	7
3	TILINPÄÄTÖS.....	10
3.1	Tilinpäätöksen tehtävä	10
3.2	Tuloslaskelma	12
3.3	Tase.....	12
3.4	Rahoituslaskelma	13
3.5	Liitetiedot	13
3.6	Toimintakertomus	14
4	TILINPÄÄTÖSANALYYSI	15
4.1	Tilinpäätösanalyysistä.....	15
4.2	Kannattavuus	15
4.3	Vakavaraisuus.....	19
4.4	Maksuvalmius	21
5	ATRIAN JA HK:N ANALYYSI.....	23
5.1	Tutkimuksen menetelmälliset valinnat	23
5.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	25
5.3	Atrian ja HKScanin esittely	25
5.4	Liikevaihdon kehitys	27
5.5	Kannattavuuden tunnusluvut	28
5.6	Vakavaraisuuden tunnusluvut	30
5.7	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	33
5.8	Vuoden 2022 puolivuotiskatsaukset.....	35
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	36
7	POHDINTA.....	38
	LÄHTEET	39
	LIITE 1:.....	42
	LIITE 2:.....	42
	LIITE 4:.....	44
	LIITE 5:.....	45
	LIITE 6:.....	46

LIITE 7:	47
----------------	----

KUVALUETTELO

KUVA 1. PESTEL-lähestymistapa elintarviketeollisuuden toimintaympäristöön. (Hyrylä 2020, 83.).....	9
KUVA 2. Yrityksen sidosryhmät ja tilinpäätösanalyysin käyttökohteet. (Kallunki 2022, 21.)	11
KUVA 3. Liikevaihto	27
KUVA 4. Oikaistu liiketulos-%.....	28
KUVA 5. Oman pääoman tuotto-%	30
KUVA 6. Omavaraisuusaste-%	31
KUVA 7. Nettovelkaantumisaste-%.....	32
KUVA 8. Quick ratio.....	34
KUVA 9. Current ratio	34

TAULUKKOLUETTELO

TAULUKKO 1. Puolivuotiskatsaukset 1–6, 2022	35
TAULUKKO 2. Yhteenveto 2017–2021	36

1 JOHDANTO

Kirjoitushetkellä käynnissä oleva hintojen nousu on ollut paljon esillä julkisessa keskustelussa. On selvää, että etenkin ruoan hinnan nousu vaikuttaa keskeisesti kuluttajien elämään, sillä jokaisen täytyy syödä. Mielenkiintoista on kuitenkin myös nähdä, kuinka tilanne vaikuttaa elintarvikkeita valmistaviin yrityksiin. Muutoksen tulkittamiseksi yritysten taloustilannetta täytyy luonnollisesti verrata aikaisempaan tilanteeseen. Hyvä kuva elintarvikealan aiempien vuosien talouskehityksestä voidaan saada tarkastelemalla alan suurimpia yhtiöitä Suomessa.

Tässä opinnäytetyössä pyrin selvittämään elintarvikeyritysten Atria Oyj:n ja HKScan Oyj:n taloudellista kehitystä viiden vuoden ajanjaksolla (2017–2021). Valitsin kyseisen ajanjakson, koska katson viiden vuoden olevan riittävä aika muutosten havaitsemiseksi. Tarkastelen myös lyhyesti vuoden 2022 osavuositarkastuksia. Opinnäytetyö on kirjoitettu vuoden 2022 lopussa ja vuoden 2023 alussa, joten koko vuoden 2022 tiedot eivät olleet käytettävissä. Jatkossa käytän yrityksistä lyhyempiä nimiä Atria ja HK.

Työllä ei ole toimeksiantajaa, vaan aihe valikoitui oman mielenkiintoni perusteella. Taloudellinen analyysi liittyy keskeisesti opiskelemaani alaan ja mahdolliseen tulevaan työhöni. Tavoite on, että tutkimuksesta olisi hyötyä oman oppimiseni lisäksi myös kohdeyrityksen taloudellisesta asemasta kiinnostuneille, tai niille, jotka haluavat oppia tilinpäätöksistä ja niiden analysoinnista ylipäätään.

Opinnäytetyön tutkimusosuus toteutetaan tunnuslukumuotoisena tilinpäätösanalyysinä. Esittelen tunnuslukuja graafisessa muodossa ja avaam tarkemmin tunnuslukuihin vaikuttaneita taustoja, jotka ilmenevät kohdeyritysten vuosikertomuksissa. Vertailen Atrian ja HK:n tunnuslukuja keskenään niiden toiminnan laajuudesta johtuvan vertailukelpoisuuden vuoksi. Kyseessä on kaksi suurta yritystä, joten niiden keskinäinen vertaaminen on mielekkäämpää kuin koko toimialaan vertaaminen, sillä toimialavertailussa olisi mukana paljon pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

Koska pörssiyritykset ilmoittavat jotkin tilinpäätösanalyysin tunnusluvut suoraan omissa vuosikertomuksissaan, tämän työn pääpaino ei ole tunnuslukujen laskemisessa vaan yritysten vertailussa lukujen avulla ja taloudellisen kehityksen syiden selvittäminen. Osan luvuista lasken myös itse, koska kaikkia niistä ei ole suoraan saatavilla vuosikertomuksista. Pörssiin listautuneiden yritysten tilinpäätöstiedot ovat julkisesti saatavilla olevia tietoja.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa avaam keskeisiä kohdeyritysten toimialaan ja tilinpäätösanalyysiin liittyviä käsitteitä taustoittaakseni tutkimusta. Näitä käsitteitä ovat muun muassa elintarvikeala, osakeyhtiö, tilinpäätös ja tilinpäätösanalyysi. Käytän teoriaosuudessa lähteenä alan ammattikirjallisuutta, uutisia, artikkeleita ja lakeja.

2 ELINTARVIKEALA

Atria ja HK toimivat elintarvikealalla. Atrian päätuotteita ovat lihatuotteet ja valmisruoat. Lisäksi Atria valmistaa eläinten rehuja ja lemmikkieläinten ruokia. (Atria julkaisuaika tuntematon a.) HK valmistaa myös lähinnä liha- ja valmisruokia (HKScan julkaisuaika tuntematon b).

Työ- ja elinkeinoministeriön raportin mukaan vuonna 2020 elintarviketeollisuudessa työskenteli Suomessa noin 34 000 ihmistä ja alan yrityksiä oli noin 1 800 kappaletta. Sitä edeltävänä vuonna elintarviketeollisuuden liikevaihto oli ollut 11,2 miljardia euroa. Suurin osa alan yrityksistä on pieniä, alle 4 henkeä työllistäviä. (Hyrylä 2020, 3, 23.)

Raportissa kerrotaan, että sen laatimisvuotena 2020 koronapandemia on vaikuttanut alaan eri tavoin. Esimerkiksi ruoan verkkokauppamyynnin kysyntä on kasvanut, mutta toisaalta ruokapalveluala on kärsinyt. (Hyrylä 2020, 3.) Tässä opinnäytetyössä uusin tutkittava tilinpäätös vuosi on 2021, joten koronapandemia on oletettavasti vaikuttanut kahteen viimeisimpään työssä käsiteltävään vuoteen.

Työllisyystilanne elintarvikealalla on hyvä ja sen kerrotaan parantuneen aiempiin vuosiin verrattuna. Kotimaisen työvoiman lisäksi ala työllistää eritoten kesäisin ulkomaalaisia kausityöntekijöitä. Vuokra-työ on yleistynyt Suomessa ja myös elintarvikealalla vuokratyöntekijöiden käyttäminen on lisääntynyt. (Hyrylä 2020, 31.)

Työ- ja elinkeinoministeriön raportin mukaan valtaosa, eli noin 85 % elintarvikkeiden tuotannosta päätyy kotimaassa myytäväksi (Hyrylä 2020, 53). Ulkopoliittiset tapahtumat kuten talouspakotteet, jollaisia EU:lla on voimassa esimerkiksi Venäjää kohtaan, eivät siis oletettavasti vaikuta elintarvikealan tulokseen yhtä paljon kuin vahvasti ulkomaan vientiin keskittyneisiin aloihin, mutta eivät ole mitättömiäkään. Raportissa mainitaan, että ulkomaan viennissä nähdään potentiaalia ja siihen on alettu viime aikoina kiinnittää enemmän huomiota (Hyrylä 2020, 53, 57).

Ruoan kotimaisuuden kerrotaan olevan kuluttajien mielestä tärkeitä. Tämän mainitaan koskettavan erityisesti muun muassa lihatuotteita, joten kuluttajien mieltymys kotimaiseen ruokaan vaikuttaa myös Atriaan ja HK:hon. (Hyrylä 2020, 83.)

Alaan vaikuttavat luonnollisesti kuluttajien ruokailutottumukset. Koska Atria ja HK myyvät paljon lihatuotteita, on keskeinen toimialalla viime vuosina tapahtunut muutos ollut lihan, erityisesti punaisen lihan syönnin vähentyminen (Yle 2022). Atria on vastannut tähän ruokailutottumusten muutokseen valmistamalla jonkin verran myös kasvisvalmisruokia. Esimerkiksi vuonna 2018 (Vuosikertomus 2018, 32) yhtiö lanseerasi uuden lihattomien ruokien tuotesarjan. Kirjoittamishetkellä heidän verkkosivujensa tuotehaussa tulokseksi tulee kuitenkin vain 31 vegetaarista ja 7 vegaanista tuotetta, kun kaikkien tuotteiden yhteismäärä on 339. Pääfokus on siis edelleen lihatuotteiden valmistuksessa. (Atria 2022 a.)

Lihaa syödään kuitenkin edelleen Suomessa paljon: HK:n mukaan 90 % suomalaisista syö lihaa. Myös HK jatkaa selvästi lihatuotteisiin keskittymistä: sen internet-sivujen tuotehaulla tulee tulokseksi vain 3 kasvissyöjälle sopivaa tuotetta. (HKScan 2022 a.) Vuonna 2022 HK on kuitenkin esimerkiksi

perustanut Vihannes-Laitila-nimisen yrityksen kanssa uuden kasvituotteisiin keskittyvän yhteisyrityksen (HKScan 2022 b). Sekä Atria ja HK siis painottavat edelleen eniten lihatuotteita, mutta pyrkivät myös laajentamaan kasvisruokailun tuotealueelle.

Viime aikoina keskeinen yhteiskunnallinen muutos on ollut ruoan hinnan nousu, ja se on tuonut haasteita ja epävarmuutta myös elintarviketeollisuudessa. Elintarvikkeita tuottaville yrityksille suurin kuluerä ovat raaka-aineet. Vuonna 2020 niiden osuus kustannuksista oli 58 % ja se kasvoi vuonna 2021. (Elintarviketeollisuusliitto 2022 a.) Kaupat kilpailuttavat elintarvikealan yrityksiltä ostamansa tuotteet 2–4 kertaa vuodessa. Hinnat sovitaan useita kuukausia, toisinaan jopa yli puoli vuotta ennen kuin ne menevät kaappoihin kuluttajien ostettaviksi. Koska hinnat sovitaan niin aikaisin, äkilliset muutokset kustannuksissa välittyvät kuluttajakauppaan viiveellä. Elintarviketeollisuusliiton mukaan tämä aiheuttaa ”kitkaa ruokamarkkinoiden toimivuudelle.” (Elintarviketeollisuusliitto 2022 b.)

Kuluttajakäyttäytymiseen hintojen nousu on vaikuttanut siten, että kuluttajat suosivat halvempia tuotteita. Hinnan vuoksi ollaan valmiita tinkimään muista tekijöistä, kuten ruoan kotimaisuudesta ja vastuullisuudesta. Halpoja hintoja tarjoavat eritoten päivittäistavara-kauppojen omat merkit. (Elintarviketeollisuusliitto 2022 b.) Halpojen hintojen suosiminen vaikuttanee siis Atrian ja HK:n kaltaisten brändien haluttavuuteen.

Elintarvikealaan vaikuttavaa sääntelyä on paljon, ja siitä suuri osa tulee EU:sta. Yksi esimerkki tästä on maille asetettu velvollisuus ruokahävikin raportoinnista. (Hyrylä 2020, 92, 95.) Suomessa on myös tullut vuonna 2021 voimaan elintarvikelain uudistus (Elintarvikelaki 297/2021). Lakiuudistuksen myötä käyttöön tulee valvontaviranomaisen seuraamusmaksuja omavalvonnan laiminlyömisestä ja lainvastaisesta markkinoinnista (Voutilainen 2021).

Myös EU-tasolla on suunnitteilla uusia säädöksiä. Nämä säännökset vaikuttaisivat muun muassa yritysten raportointiin niiden toimintatavoista ja käyttämiensä raaka-aineiden alkuperästä. EU:n sääntelyllä pyritään siihen, että yritysten tulisi jäljittää käyttämiensä raaka-aineiden viljelyn tai kasvatuksen alkuperäpaikka. Elintarviketeollisuusliiton mukaan tämä on haasteellista varsinkin silloin, kun tuotteet ovat peräisin EU:n ulkopuolelta. Lisäksi Euroopan komissio haluaisi ehkäistä metsäkatoa aiheuttavien tuotteiden myyntiä. Atrian ja HK:n valmistama naudanliha kuuluu tällaisiin tuotteisiin. (Elintarviketeollisuusliitto ry 2022 c.)

Vaatus elintarvikkeiden vastuullisuudesta on myös kuluttajapuolella esille nouseva megatrendi. Yritykset myös vaikuttavat tunnistavan vastuullisuuden merkityksen, sillä teema esiintyy toistuvasti niiden vuosikertomuksissa (HKScan vuosikertomus 2018, 11, Atria vuosikertomus 2021, 8). Kuten aiemmin mainittiin, kuluttajat vaikuttavat kuitenkin tällä hetkellä halpojen hintojen suosimisen vuoksi olevan valmiita tinkimään elintarvikkeiden vastuullisuudesta. Vastuullisuus-megatrendin toteutumisedellytyksenä näyttää siis olevan maltillinen hintataso. Toinen asia, jota kuluttajat tahtovat ruoalta on helppous. Valmisruoan kysynnän lisääntyminen vaikuttaa myös tässä työssä käsiteltäviin yrityksiin. (Hyrylä 2020, 93.)

Yrityksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia ilmiöitä voidaan kuvailla PESTEL-analyysillä. Nimi PESTEL tulee englanninkielisistä erilaisia toimintaympäristöjä kuvaavista sanoista, jotka ovat suomennettuina poliittinen, ekonominen, sosiaalinen, teknologinen, ekologinen ja lainsäädäntö. (Hyrylä 2020, 82.) Työ- ja elinkeinoministeriön raportissa (2020) on esitelty elintarvikealaa PESTEL-analyysin muodossa:

KUVA 1. PESTEL-lähestymistapa elintarviketeollisuuden toimintaympäristöön. (Hyrylä 2020, 83.)

Kuten kuvasta (KUVA 1) nähdään, elintarvikealaan vaikuttaa moni yhteiskunnallinen tekijä. Tällä hetkellä ajankohtaisimpia lienevät aiemmin opinnäytetyössä mainitut ekonomiseen kategoriaan liittyvä ruoan hinta, ekologisuuteen kuuluva vastuullisuuden korostuminen ja lainsäädännölliset asiat, kuten elintarvikelainsäädännön uudistus. Kategoriat kuitenkin myös nivoutuvat osittain yhteen, sillä esimerkiksi ympäristöpolitiikka on yhteydessä ekologiseen viitekehykseen ja lakien säätäminen on poliittinen toimenpide. Esimerkiksi kireä kilpailutilanne ja teknologinen kehitys lienevät myös alati relevantteja elintarvikeyhtiöiden toimintaan vaikuttavia asioita. Alan yhtiöiden on siis otettava huomioon useita megatrendejä.

3 TILINPÄÄTÖS

3.1 Tilinpäätöksen tehtävä

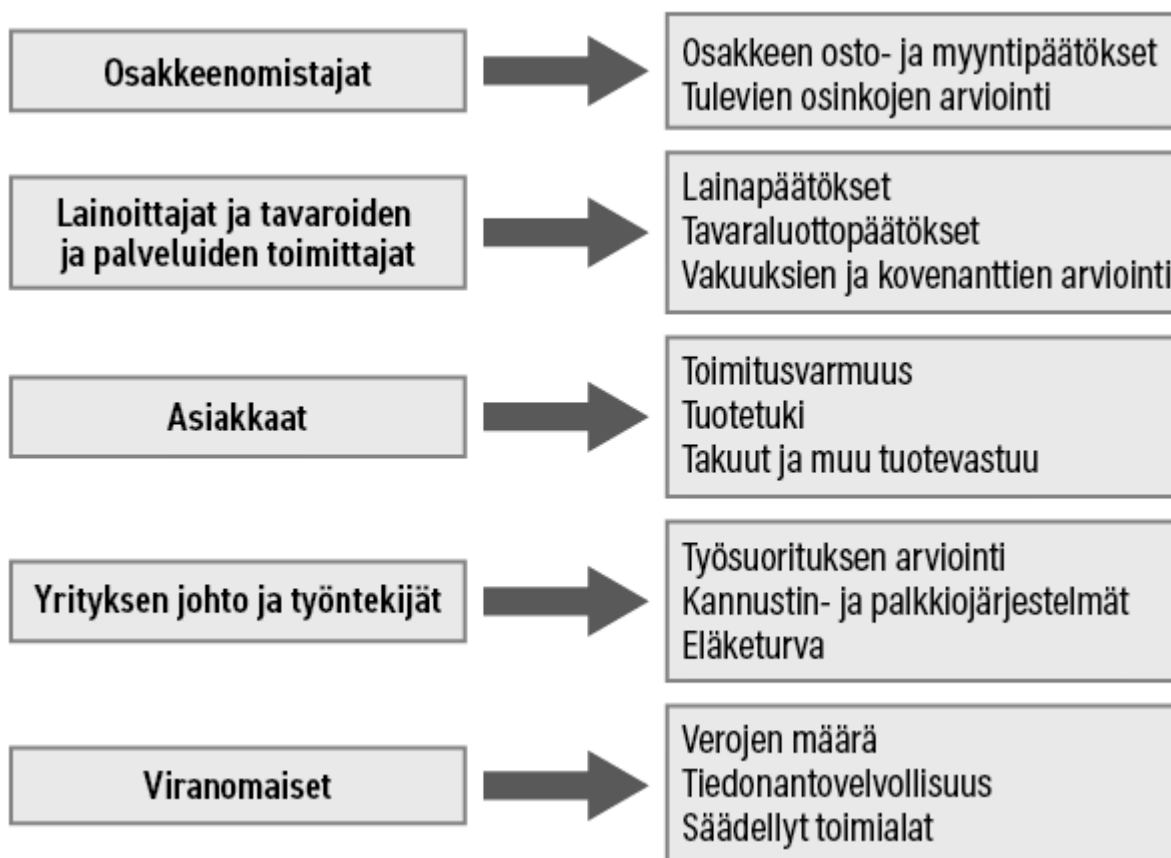
Tilinpäätös on yrityksen tilikauden taloudellisia tietoja sisältävä dokumentti, joka yritysten pääsääntöisesti täytyy laatia tilikautensa päätyttyä (Tomperi 2022, 94). Atria ja HK ovat suuryrityksiä (Kirjanpitolaki 1:4 c §), minkä vuoksi niitä koskee tilinpäätöksen laatimisvelvollisuus. Suuryrityksen määritelmä (Kirjanpitolaki 1:4 c §) on, että yrityksen kohdalla täyttyvät vähintään kaksi näistä kriteereistä:

- taseen loppusumma 20 000 000 euroa
- liikevaihto 40 000 000 euroa
- tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 250 henkilöä

Tilinpäätöksen laatimisvelvoitteen lisäksi Atrialla ja HK:lla on suuren kokonsa vuoksi myös keskusuria yrityksiä laajemmat vaatimukset sen suhteen, mitä tilinpäätökset pitävät sisällään. Yrityskoon lisäksi myös pörssiin listautuminen ja konsernimuotoisuus asettavat niille tiettyjä lisävaatimuksia tilinpäätösten suhteen.

Tilinpäätöksen tarkoitus on antaa lukijalleen ”oikea ja riittävä kuva” siitä, miten yrityksellä on mennyt kyseisellä tilikaudella. Yleensä tilikausi on 12 kuukauden pituinen ajanjakso. Tilinpäätökseen kuuluvat tiedot riippuvat yrityksen koosta, mutta kaikki tilinpäätökset sisältävät vähintään tuloslaskelmaksi ja taseeksi kutsutut osiot. (Salmi 2020, 19–22.) Lisäksi tilinpäätös voi sisältää rahoituslaskelman, liitetiedot ja toimintakertomuksen, kuten tämän opinnäytetyön yritysten tapauksessa on.

Tilinpäätöksen käyttäjiä ovat yrityksen itsensä lisäksi erilaiset yrityksen sidosryhmät, joilla on omat intressinsä saada tietoa kyseisen yrityksen tilasta. Tällaisia sidosryhmiä ovat esimerkiksi osakkeenomistajat, lainanantajat, tavarantoimittajat, asiakkaat ja viranomaiset kuten veroviranomaiset. (Kallunki 2022, 18.) Alla olevassa kuvassa (KUVA 2) on havainnollistettu, miten eri sidosryhmät käyttävät yritysten tilinpäätöstietoja.

KUVA 2. Yrityksen sidosryhmät ja tilinpäätösanalyysin käyttökohteet. (Kallunki 2022, 21.)

Tilinpäätöstä laadittaessa tulee lähtökohtaisesti noudattaa kirjanpitolakiin kirjattuja yleisiä tilinpäätösperiaatteita. Nämä periaatteet ovat:

- 1) oletus kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuudesta;
- 2) johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen;
- 3) tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus;
- 4) tilinavauksen perustuminen edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen;
- 5) tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioon ottaminen riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä; sekä
- 6) kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus. (Kirjanpitolaki 1336/1997, 3 luku 3 §.)

Oletus toiminnan jatkuvuudesta merkitsee nimensä mukaisesti sitä, että yrityksen oletetaan jatkavan liiketoimintaansa myös seuraavina vuosina. Neljännen kohdan tasejatkuvuus liittyy myös tähän. Tämä oletama vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten yrityksen varoja arvostetaan. Oletuksesta voidaan poiketa, jos on tiedossa, että yritys tulee lopettamaan toimintansa. (Salmi 2020, 20.)

Johdonmukaisuutta laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen vaaditaan siksi, että eri tilikausien tiedot olisivat verrattavissa keskenään. Jos laatimisperiaatteita muutetaan paljon, tilinpäätökset lakkaavat olemasta vertailukelpoisia. Periaatteiden muuttaminen ei kuitenkaan ole kokonaan kiellettyä, jos se on perusteltua. Muutoksista täytyy aina ilmoittaa. (Salmi 2020, 20.)

Varovaisuuden periaate tarkoittaa, että tuloja ei yliarvioida eikä menoja aliarvioida. Lisäksi varovaisuutta tulee noudattaa omaisuuden ja velkojen arvostamisessa. (Salmi 2020, 20.)

Viidennen kohdan tuottojen ja kulujen huomioon ottamisessa viitataan niin sanottuun suoriteperusteeseen. Kyse on siitä, että yrityksen myymän tai ostaman palvelun tai tavaran katsotaan luoneen tulon tai menon silloin, kun kyseinen palvelu tai tavara on luovutettu ostajalle. Rahamaksu voi siis tapahtua eri aikaan. (Salmi 2020, 20.)

Omaisuserien erillisarvostus tarkoittaa, että kaikki erät on kirjattu erillään toisista samankaltaisista eristä. Jonkin samankaltaisen hyödykkeen arvonnousu ei voi siis "paikata" toisen hyödykkeen arvonalaskua, koska molemmat on ilmoitettu erikseen. (Salmi 2020, 20.)

3.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelmasta (liite 1–3) nähdään yrityksen tulos tilikaudella ja se, mistä tuotoista ja kuluista se on muodostunut. Yritys voi laatia tuloslaskelman joko kululaji- tai toimintokohtaisesti, mutta Suomessa käytetään yleensä kululajikohtaista tapaa. (Salmi 2020, 22, 32.) Tässä työssä käsiteltävä Atria käyttää kuitenkin toimintokohtaista tuloslaskelman esittämistapaa. Molemmat laatimistavat ovat liiketulosrivin jälkeen samanlaisia, mutta sitä ennen ne eroavat toisistaan. Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa liikevaihdosta vähennetään kuluina esimerkiksi materiaalit ja palvelut ja henkilöstökulut. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa taas nämä kulut ilmaistaan *toiminnoittain*, kuten myynti- ja markkinointi, hallinto ja niin edelleen. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa on myös bruttokate-niminen erä, jota ei löydy kululajikohtaisesta tuloslaskelmasta. Se on liikevaihdon ja hankinnan ja valmistuksen kulujen erotus. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 55, 56, 145.)

Tuloslaskelma on plus- ja miinuslaskumuotoinen dokumentti. Se noudattaa kaavaa, jossa ensimmäinen rivi on liikevaihto eli myyntitulot ja viimeisellä rivillä on tilikauden tulos eli voiton tai tappion määrä, kun kaikista tuotoista on vähennetty kaikki kulut. Niiden väliin tulevat rivit vaihtelevat, sillä pien- ja mikroyritykset saavat tehdä lyhennetyn tuloslaskelman ja suuremmatkin yritykset saavat esittää joitakin erä kaavasta poikkeavalla tavalla. (Tomperi 2022, 95–98.)

3.3 Tase

Taseessa (liite 4–6) näkyvät yrityksen varat, eli rahan käyttökohteet ja millä varat on rahoitettu, eli mistä raha on peräisin. Nämä tiedot löytyvät taseen kahdelta puolelta, jotka ovat nimeltään "vastaava" ja "vastattavaa". Vastaavaa-puolelle tulevat varat, esimerkiksi koneet ja kalusto tai rahat ja pankkisaamiset, kun taas vastattavaa-puolelle kuuluu niiden hankkimiseksi uhrattu oma ja vieras pääoma, esimerkiksi pankkilaina. (Tomperi 2022, 98–99.) Huomionarvoista on, että taseeseen kuuluu vain varallisuus, jonka oletetaan vielä tuottavan tuloa tulevaisuudessa (Salmi 2020, 26).

Vastaavaa-puolen varallisuus jaetaan pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyvissä vastaavissa on sellainen varallisuus, jonka oletetaan tuottavan tuloa useampana kuin yhtenä tilikautena. Pysyvien vastaavien erät jaetaan vielä tarkemmin aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin sekä sijoituksiin. Vaihtuvat vastaavat-kategoria pitää sisällään vaihto-omaisuuden (tilinpäätöshetkellä myymättä olevat raaka-aineet ja tavarat), saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. (Tomperi 2022, 99.) Vaihtuvissa vastaavissa on siis erä, jotka eivät ole luonteeltaan pitkäaikaisia ja joiden tarkoitus ei ole pysyvien vastaavien tavoin tuottaa tuloa useana tilikautena (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 120).

Taseen vastattavaa-puolen erät jaetaan omaan ja vieraaseen pääomaan (Tomperi 2022, 100.) Oma pääoma on yrityksen omistajien osuutta yrityksessä. Omaa pääomaa kasvattavat omistajien yritykseen tekemät sijoitukset ja yrityksen kertyneet voittovarot. Toisaalta sitä vähentävät tappiot ja varojenjakko. Vieras pääoma on käytännössä erilaisia velkoja ja se jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan sen perusteella, milloin se pitää maksaa takaisin. Jos maksuaika on pitempi kuin vuosi, kyseessä on pitkäaikainen vieras pääoma. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 70, 130.)

3.4 Rahoituslaskelma

Tuloslaskelma ja tase ovat kaikille yrityksille pakollisia laadittavia asiakirjoja, mutta rahoituslaskelma koskee vain suuryrityksiä ja yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 152). Atria ja HK ovat suuryrityksinä veloitettuja laatimaan rahoituslaskelmat. Rahoituslaskelmassa esitetään yrityksen tilikauden rahavirrat ja niiden käyttökohteet. Nämä rahavirrat jaetaan kirjanpitolautakunnan ohjeen mukaan liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtoihin. Erillinen rahan liikkumista käsittelevä laskelma on tarpeen siksi, että tuloslaskelman suoriteperusteisuuden takia näitä tietoja ei saa selville tuloslaskelmasta. (Tomperi 2022, 102.)

3.5 Liitetiedot

Liitetiedot ovat tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa täydentäviä tietoja (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 155). Niissä ilmoitetaan olennaisista, oikean ja riittävän kuvan saamiseksi tarpeellisista tiedoista, jotka eivät ilmene tuloslaskelmasta tai taseesta. (Tomperi 2022, 103.) Suuryrityksillä, jollaisia Atria ja HK ovat, on laajemmat liitetietoja koskevat vaatimukset. Niiden täytyy liitetiedoissaan perustella esimerkiksi arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät, mikäli ne poikkeavat niin sanotusta kansallisesta normista. (Tomperi 2022, 106.)

Suuryritysten tuloslaskelmaa koskevia liitetietoja ovat muun muassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja poistoperusteiden muutokset sekä pakollisten varausten muutosten selvittäminen. Taseen liitetietoihin suurten yritysten täytyy merkitä useita asioita, muun muassa aktivoitujen kehittämismenojen ja liikearvon poistotiedot sekä laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta. Taseen ja tuloslaskelman liitetietojen lisäksi suuryritysten täytyy myös ilmoittaa muun muassa lähipiiriliiketoimista, omistuksista muissa yhtiöissä ja konserniyhtiöitä koskevista tiedoista. (Tomperi 2022, 106–107.) Kirjanpitoasetuksen perusteella konsernin liitetietoihin tulee sisältyä esimerkiksi konsernin taseen ja tuloslaskelman laatimista selvittävät tiedot sekä liitetiedot tytä- ja osakkuusyrityksistä (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 155).

3.6 Toimintakertomus

Toimintakertomus ei ole osa varsinaista tilinpäätöstä, mutta se on joiltakin yrityksiltä tilinpäätöksen yhteydessä vaadittu dokumentti. Sen laatimisesta vapaita ovat mikro- ja pienyritykset. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 41.) Näin ollen Atrian ja HK:n kaltaisten suuryritysten tulee laatia tilinpäätösasiakirjojen lisäksi myös toimintakertomus.

Tomperin (2022, 107) mukaan toimintakertomuksessa kuvataan ”kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, kirjanpitovelvollisen taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.” Lisäksi siihen kuuluu muitakin tietoja, kuten esimerkiksi tiedot olennaisista tilinpäätöksen jälkeisistä tapahtumista. Toisin sanoen toimintakertomuksessa yrityksen johto kuvaillee sanallisesti yrityksen tilannetta ja tulevaisuudennäkymiä, kun tuloslaskelma ja tase keskittyvät numeeriseen tietoon. Toimintakertomus ei saa olla ristiriidassa tilinpäätöksen tietojen kanssa. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 156.)

4 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

4.1 Tilinpäätösanalyysistä

Tilinpäätösanalyysissä on kyse jonkin yrityksen tilinpäätöstietojen tulkitsemisesta päätöksenteon tueksi. Kuten aiemmin todettiin, analyysiä hyödyntävät useat eri tahot ja analyysin perusteella tehtävät päätökset voivat liittyä muun muassa sijoituspäätöksiin, yrityskauppoihin tai verotukseen. Tilinpäätökset sopivat taloudellisen tilan arviointiin hyvin, vaikka ne eivät olekaan täydellisen objektiivisia. Ne ovat laissa säädelyjä tietoja, jotka on tilintarkastettu puolueettoman tilintarkastajan toimesta. Tilinpäätösten laatimiseen liittyy kuitenkin jonkin verran valinnanvapaisia eriä ja järjestelyvараa, minkä lisäksi tilinpäätösstandardit vaihtelevat maittain. (Kallunki 2022, 14–15.) Jälkimmäinen asia ei kuitenkaan monen maan kohdalla vaikuta keskeisesti sijoittamisessa, koska pörssiyritykset noudattavat konsernitilinpäätöksissään EU:ssa ja joissakin muissakin maissa kansainvälistä IFRS-normistoa, mikä lisää yritysten vertailukelpoisuutta (Kallunki 2022, 26).

Virallisiin tuloslaskelmaan ja taseeseen tarvitsee usein ensin tehdä vertailukelpoisuutta lisääviä oikaisuja analyysiä varten. Tämä voi koskea myös IFRS-mallisia tilinpäätöksiä, koska esimerkiksi kannattavuutta analysoitaessa ei olla kiinnostuneita IFRS-mallin niin sanotusta laajasta tuloslaskelmasta. Tämä johtuu siitä, että oikaistujen tilinpäätöstietojen tekemisen motiivina on yleensä operatiivisen liiketoiminnan ja rahoituksen tietojen saaminen erikseen. IFRS-tilinpäätöksissä näytetään valmiiksi oikaistut käyttökate ja liiketulos, joten tilinpäätöksen analysoijan ei tarvitse tehdä niiden oikaisua. (Salmi 2020, 99.) Kallunkin mukaan tällaisia ei-operatiiviseen liiketoimintaan kuuluvia eriä ovat ”esimerkiksi tuloslaskelman kertaluontoiset tulot tai menot ja rahoituserät sekä taseen sijoitusomaisuus eli sijoitukset muuhun kuin operatiivisessa liiketoiminnassa tarvittavaan omaisuuteen.” Tämän jaottelun tekeminen ei kuitenkaan ole aina yksinkertaista tai edes mahdollista, ja siinä joudutaan käyttämään harkintaa. Tässä oikaisuun liittyvässä harkinnassa oleellista on muistaa, mikä analysoitavan yrityksen liikeidea on. Oikaistua tuloslaskelmaa ja tasetta voidaan kutsua myös analyttiseksi tuloslaskelmaksi ja analyttiseksi taseeksi. (Kallunki 2022, 26, 35, 55, 56.)

Koska yritysten välillä on paljon kokoeroja, ei tilinpäätösten analysoimisessa riitä tuloslaskelman ja taseen lukujen katselu sellaisenaan. Esimerkiksi tuloslaskelmasta on kuitenkin jo suoraan nähtävissä se, onko toiminta ollut voitollista vai tappiollista, joten siitä on hyvä aloittaa. (Kallunki 2022, 35.)

Varsinainen tilinpäätösanalyysi on erilaisten tilinpäätöstiedoista laskettujen tunnuslukujen analysointia. Analyysin avulla voidaan selvittää useita eri kohdeyrityksen talouden ulottuvuuksia kuten kannattavuutta ja kasvua. Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut ovat olleet käytössä jo pitkään, joten niitä voidaan pitää testattuina ja hyväksi todettuina (Kallunki 2022, 15.) Nämä tunnusluvut jaotellaan yleensä kolmeen kategoriaan, jotka ovat kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius (Alma Talent julkaisu-ai-ka tuntematon). Seuraavissa alaluvuissa esitellään näiden kategorioiden tunnusluvut.

4.2 Kannattavuus

Kannattavuutta pidetään kaikkein tärkeimpänä yrityksen toiminnan edellytyksen kannalta. Pitkään jatkuva toiminnan tappiollisuus merkitsee sitä, että yrityksen on jossain vaiheessa pakko lopettaa

toimintansa. Tappiollinen tulos nimittäin vähentää aina yrityksen omaa pääomaa, joka jossain vaiheessa loppuu kesken. Kannattavuuden mittarit voidaan jakaa kahteen kategoriaan: liikevaihtoon suhteutetut ja pääomaan suhteutetut mittarit. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.)

Myyntikateprosentti

Myyntikatteen laskeminen ei onnistu tilinpäätöstietojen perusteella monillakaan aloilla, koska muuttuvia ja kiinteitä kuluja ei ole eritelty nykypäivän tuloslaskelmissa. Myyntikatelukuja lasketaan lähinnä tukku- ja vähittäiskaupan aloilla. Siksi myyntikatteen laskenta kuuluu enemmän sisäisen laskentatoimen tehtäviin, enkä tässä työssä tarkastele yritysten myyntikatteita. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon).

Myyntikatteelle ei voida antaa ohjearvoa. Matala myyntikate voi olla toisaalta huono merkki, mutta myös kilpailuvaltti, jos yritys hakee suurta myyntimäärää katteen kustannuksella. Myös yrityksen kustannusrakenne vaikuttaa siihen, millainen on hyväksyttävä myyntikatteen taso. Myyntikate vaihtelee toimialoittain, joten vertailua täytyy tehdä vain saman toimialan yritysten kesken (Alma Talent julkaisuaika tuntematon).

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

$$\text{Myyntikate} = \text{Liikevaihto} - \text{ainekulut} - \text{ulkopuoliset palvelut}$$

$$\text{Myyntikate-\%} = 100 * \text{myyntikate} / \text{liikevaihto}$$

Tai vaihtoehtoisesti (Yritystutkimus ry 2017, 63.):

$$\text{Myyntikate} = \text{Liikevaihto} - \text{ostot tilikauden aikana} - \text{alkuvarasto} + \text{loppuvarasto}$$

$$\text{Myyntikate-\%} = \text{Myyntikate} / \text{liikevaihto} * 100$$

Käyttökateprosentti

Alma Talentin (julkaisuaika tuntematon) mukaan käyttökate ”kuvaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja.” Lukua kannattaa verrata vain saman toimialan yritysten vastaaviin. Myyntikatteen tapaan käyttökateprosentillekaan ei ole ohjeellista hyvä/huonoarvoa, mutta sen kerrotaan yleensä olevan jotain seuraavilta väleiltä (Yritystutkimus ry 2017, 64.):

teollisuus 5–20 %

kauppa 2–10 %

palvelu 5–15 %

Toimialavertailun lisäksi käyttökateen riittävyttä määrittää, kuinka se riittää poistojen kattamiseen, voitonjakoon ja rahoituskulujen kattamiseen. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaa myös, onko yrityksen tuotantovälineet vuokrattu vai omistetaanko ne itse, sillä vuokratkulut menevät tuloslaskelmassa käyttökateen yläpuolelle. Jos yritys taas omistaa tuotantovälineet itse, niistä tehtävät poistokulut

tulevat käyttökateen alapuolelle. Poisto tarkoittaa käytännössä omistetun koneen tai kaluston käyttöarvon alenemisen merkitsemistä tuloslaskelmaan. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.)

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

$$\text{Käyttökate} = \text{Liiketulos} + \text{poistot ja arvonalentumiset}$$

$$\text{Käyttökate-\%} = 100 * \text{käyttökate/liikevaihto}$$

Liiketulosprosentti

Liiketulos on varsinaisessa tuloslaskelmassa näkyvä välitulos. Siitä nähdään tulos ennen rahoituseriä ja veroja. Se siis eroaa käyttökateprosentista siten, että liiketuloksesta on jo vähennetty poistot. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.) Analyttisessä tuloslaskelmassa liiketulokseen voi kuitenkin sisältyä myös tehtyjä oikaisuja kuten laskennallinen palkkakorjaus tai satunnaisiin eriin tehdyt siirrot (Yritystutkimus ry 2017, 64).

Yritystutkimus ry (Yritystutkimus ry 2017, 64.) antaa liiketulosprosentille seuraavat ohjearvot:

yli 10 % = hyvä

5-10 % = tyydyttävä

alle 5 % = heikko

Liiketuloksen hyvyys riippuu yrityksen velkaisuudesta ja oman pääoman määrästä, koska liiketuloksen tulisi kattaa rahoituskulut ja verot. Koska liiketulokseen ei sisälly rahoituseriä, velattomat ja velkaiset yritykset ovat keskinäisessä vertailussa samalla viivalla. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.)

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

$$\text{Liiketulos} = \text{liikevaihto} + \text{liiketoiminnan muut tuotot} - \text{toimintakulut} - \text{poistot ja arvonalennukset}$$

$$\text{Liiketulos-\%} = 100 * \text{liiketulos} / \text{liikevaihto}$$

Rahoitustulosprosentti

Rahoitustulos pitää sisällään ne varsinaisesta liiketoiminnasta peräisin olevat tuotot, joilla katetaan lainakulut, käyttöpääoman lisäykset ja investointien omarahoitus. Rahoitustuloksesta ovat kiinnostuneita lähinnä yrityksen rahoittajat. Huomionarvoista on, että rahoitustulos ei ole sama asia kuin kasvavirta eli konkreettinen rahan määrä. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.) Kulut, joita rahoitustuloksella katetaan vaihtelevat yrityskohtaisesti, joten rahoitustulokselle ei voida antaa ohjearvoa. Luvun tulee kuitenkin olla aina positiivinen. (Yritystutkimus ry 2017, 65.) Jos rahoitustulos olisi negatiivinen, tarkoittaisi se sitä, että rahoituskuluja on jouduttu kattamaan ottamalla lisää velkaa tai purkamalla likviditeettiä eli myymällä yrityksen omaisuutta (Alma Talent julkaisuaika tuntematon).

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

Rahoitustulos = nettotulos + poistot ja arvonalennukset

Rahoitustulos-% = $100 * \text{rahoitustulos} / \text{liikevaihto}$

Nettotulosprosentti

Nettotuloksen ajatellaan yleisesti olevan yrityksen "varsinaisen toiminnan" tulos. Lopullisesta tuloslaskelman tuloksesta se eroaa siten, että siinä ei ole huomioitu satunnaisia eriä ja tilinpäätössiirtoja. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.)

Ohjearvoa ei ole, mutta tämänkin luvun olisi hyvä olla positiivinen. Nettotuloksen riittävyys riippuu esimerkiksi siitä, paljonko yritys haluaa jakaa voittoa omistajilleen. (Yritystutkimus ry 2017, 65.) Nettotulos on eri toimialojen väliseen vertailuun monia muita lukuja paremmin sopiva (Alma Talent julkaisuaika tuntematon).

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

Nettotulos = liiketulos +/- rahoituserät +/- verot

Nettotulos-% = $100 * \text{nettotulos} / \text{liikevaihto}$

Oman pääoman tuotto prosentti

Oman pääoman tuotto prosentti, josta käytetään myös lyhennettä ROE, on nimensä mukaisesti yrityksen omalle pääomalle kertyneen tuoton määrä. Oma pääoma on omistajien sijoittamaa rahaa ja kertyneitä voittovaroja. Luvusta ovat siis kiinnostuneita omistajat. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.) Siksi omistajien tuottovaatimus määrittää sen, mikä olisi hyvä ja tavoiteltava oman pääoman tuotto prosentti (Yritystutkimus ry 2017, 68). Prosenttiluvun lisäksi on hyvä kiinnittää huomiota myös euromääräiseen tuottoon, sillä pieni oman pääoman määrä voi kasvaa suuresti prosenttimuotoisesti, vaikka euromääräisesti kasvu ei olisi kovinkaan suurta (Alma Talent julkaisuaika tuntematon). Oman pääoman tuotto prosentille voidaan antaa seuraavat ohjearvot (Alma talent julkaisuaika tuntematon.):

Erinomainen = yli 20 %

Hyvä = 15–20 %

Tyydyttävä = 10–15 %

Välttävä = 5–10 %

Heikko = alle 5 %

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

$100 * \text{nettotulos (12 kk)} / \text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin tilikaudella}$

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Sijoitettuna pääomana pidetään oikaistua omaa pääomaa ja sijoitettua korollista vierasta pääomaa. Sijoitetun pääoman tuotto (ROI tai ROCE) on tälle yritykseen sijoitetulle pääomalle kertynyt tuotto. (Yritystutkimus ry 2017, 68.)

Ohjearvot (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

Erinomainen = yli 15 %

Hyvä = 10–15 %

Tyydyttävä = 6–10 %

Välttävä = 3–6 %

Heikko = alle 3 %

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

$$100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot 12 kk}) / \text{sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}$$

Kokonaispääoman tuotto prosentti

Alma Talentin (julkaisuaika tuntematon) mukaan tämä mittari näyttää, paljonko ”yritystoimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt tilikaudella voittoa”. Siihen eivät siis vaikuta veronmaksupolitiikka tai verotustekniikka (Yritystutkimus ry 2017, 67).

Ohjearvot:

Hyvä = yli 10 %

Tyydyttävä = 5–10 %

Heikko = alle 5 %

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

$$100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot 12 kk}) / \text{oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}$$

4.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella viitataan siihen, kuinka suuri osa yrityksen varoista on rahoitettu omalla pääomalla ja kuinka suuri osa velalla. Mitä enemmän omaa pääomaa, sitä vakavaraisempi yritys on. Vakavaraisuus vaikuttaa siihen, miten yritys selviytyy sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Selviytymiskyky on sitä parempi, mitä suurempi osa on omaa pääomaa. (Visma julkaisuaika tuntematon b.)

Omavaraisuusaste prosentti

Omavaraisuusasteella mitataan aiemmin mainittua vakavaraisuutta. Yrityksen alkutaipaleella on tyypillistä, että suuri osa pääomasta on velkaa, joten yrityksen ikä vaikuttaa omavaraisuuteen. Myös

tilinpäätösajankohta vaikuttaa lukuun, jos juuri sillä hetkellä taseen omavaraisuus sattuu olemaan erilainen kuin yleensä. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.)

Alma Talentin (julkaisuaika tuntematon) antamat ohjeavot:

Erinomainen = yli 50 %

Hyvä = 35–50 %

Tyydyttävä = 25–35 %

Välttävä = 15–25 %

Heikko = alle 15 %

Laskukaava (Yritystutkimus ry 2017, 69.):

Oikaistu oma pääoma / (Oikaistun taseen loppusumma – saadut ennakot) * 100

Nettovelkaantumisasasteprosentti

Nettovelkaantumisasaste tunnetaan myös nimellä Net Gearing. Luku kertoo nimensä mukaisesti, kuinka velkaantunut yritys on. Korkeaa velkaantumisasastetta tulisi välttää, koska velkaantuneisuus on riskialtista, ja voi haitata esimerkiksi uuden lainan saamista. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.) Tapa, jolla nettovelkaantumisasaste mittaa vakavaraisuutta poikkeaa omavaraisuusasteesta, koska omavaraisuusasteessa on mukana myös sijoitusvarat ja koroton vieras pääoma. Nettovelkaantumisasaste siis kuvaa pääoman rakennetta operatiivisen liiketoiminnan näkökulmasta ja omavaraisuusaste koko yhtiön toiminnan näkökulmasta. (Kallunki 2022, 121.)

Ohjeavot (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

Erinomainen = alle 10 %

Hyvä = 10–60 %

Tyydyttävä = 60–120 %

Välttävä = 120–200 %

Heikko = yli 200 %

Tunnusluvun ollessa 100 on omaa ja vierasta pääomaa eli velkaa saman verran. Negatiivinen arvo voi tarkoittaa, että korollista velkaa ei ole. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.) On tosin huomiotava, että luku voi olla negatiivinen myös siksi, että oma pääoma on negatiivinen (Yritystutkimus ry 2017, 71).

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

100 * (korolliset velat – likvidit rahavarat) / omat varat

Suhteellinen velkaantumisasaste prosentti

Tällä mittarilla mitataan yrityksen velkojen suhdetta sen liikevaihtoon, eli sen toiminnan laajuuteen. Sillä voidaan myös suurpiirteisesti selvittää paljonko yrityksen käyttökateen tulisi olla. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.)

Yleistä ohjearvoa ei voida antaa, koska tunnusluvut vaihtelevat paljon toimialan mukaan. Tuotannollisissa yrityksissä ohjearvo on kuitenkin seuraavanlainen (Yritystutkimus ry 2017, 70.):

alle 40 % = hyvä

40 - 80 % = tyydyttävä

yli 80 % = heikko

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

$100 * \text{oikaistun taseen velat} / \text{liikevaihto 12 kk}$
--

Tai vaihtoehtoisesti (Yritystutkimus ry 2017, 70.)

$100 * (\text{oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}) / \text{liikevaihto 12 kk}$
--

4.4 Maksuvalmius

Maksuvalmius merkitsee sitä, kuinka hyvin yritys kykenee suoriutumaan lyhytaikaisista maksuvelvoitteistaan, kuten palkoista tai ostoista. Pahimmillaan huono maksuvalmius voi johtaa maksukyvyttömyyden myötä konkurssiin. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.) Maksuvalmiuden tunnusluvut voidaan jakaa dynaamisiin ja staattisiin. Keskityn staattisiin lukuihin, koska ne mittaavat tietyllä hetkellä, kuten tilinpäätöshetkellä vallitsevaa tilannetta. (Yritystutkimus ry 2017, 74.)

Quick ratio

Alma Talentin (julkaisuaika tuntematon) mukaan quick ratiolla mitataan yrityksen kykyä hoitaa lyhytaikaiset velkansa helposti rahaksi muutettavilla eli likvideillä omaisuuserillään. Sivustolla mainitaan myös, että quick ratio mittaa tilannetta nimenomaan tietyllä hetkellä, mikä on hyvä ottaa huomioon. Yritystutkimus ry (2017, 74.) muotoilee asian Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi-teoksessa siten, että se mittaa "yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloistaan pelkällä rahoitusomaisuudellaan.

Ohjearvot (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

Erinomainen = yli 1,5

Hyvä = 1–1,5

Tyydyttävä = 0,5–1

Välttävä = 0,3–0,5

Heikko = alle 0,3

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

(Lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit) / (lyhytaikainen vieras pääoma – lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut)

Tai vaihtoehtoisesti (Yritystutkimus ry 2017, 74.):

(Rahoitusomaisuus – osatuloutuksen saamiset) / (lyhytaikainen vieras pääoma – lyhytaikaiset saadut ennakot)

Current ratio

Current ratiolla maksuvalmiutta arvioitaessa lasketaan nopeasti rahaksi muutettavaksi omaisuudeksi myös yrityksen vaihto-omaisuus (Yritystutkimus ry 2017, 75). Sen avulla voidaan analysoida yksittäistä yritystä tai verrata sitä saman toimialan muihin yrityksiin. Myös current ratio on vain yhden päivän tilannetta kuvaava tieto. (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.)

Ohjeavot (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

Erinomainen = yli 2,5

Hyvä = 2–2,5

Tyydyttävä = 1,5–2

Välttävä = 1–1,5

Heikko = alle 1

Laskukaava (Alma Talent julkaisuaika tuntematon.):

(Vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusomaisuusarvopaperit) / lyhytaikainen vieras pääoma

Tai vaihtoehtoisesti (Yritystutkimus ry 2017, 75.):

(Vaihto-omaisuus + rahoitusomaisuus) / lyhytaikainen vieras pääoma

5 ATRIAN JA HK:N ANALYYSI

5.1 Tutkimuksen menetelmälliset valinnat

Kuten johdannossa mainittiin, tämän opinnäytetyön tutkimusosiossa tehdään tunnuslukumuotoinen tilinpäätösanalyysi Atria Oyj:n ja HKScan Oyj:n taloudellisesta tilasta asianomaisten yhtiöiden tilinpäätösasiakirjojen perusteella. Painotus on yritysten vertaamisessa keskenään ja syiden hakemisessa luvuille ja niiden kehitykselle. Tutkimuskysymys siis on: miten ja miksi Atrian ja HK:n taloudelliset luvut ovat kehittyneet ajanjaksolla 2017–2021?

Työ on luonteeltaan laadullinen, vertaileva tapaustutkimus. Laadullisen tutkimuksen siitä tekee se, että tutkittavia yrityksiä on vain kaksi ja tarkoitus on taloudellisten tunnuslukujen esittelyn lisäksi selvittää niihin vaikuttaneita taustoja erilaisten dokumenttien avulla. Laadullisessa tutkimuksessa on tarkoituksena tehdä johtopäätöksiä aineiston perusteella (Puusa ja Juuti 2020, 10). Laadulliselle tutkimukselle on ominaista se, että siinä yritetään ymmärtää tutkittavaa ilmiötä syvällisesti (Jyväskylän yliopisto julkaisuaika tuntematon a). Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä, että aineiston lukumäärä ei ole suuri, toisin kuin määrällisessä tutkimuksessa (Vuori julkaisuaika tuntematon a). Opinnäytetyön lähestymistapa on tapaustutkimus, koska siinä tutkitaan vain muutamaa kohdetta, eli kahta yritystä, eikä pyritä tekemään laajempaa yleistystä (Jyväskylän yliopisto julkaisuaika tuntematon b). Kyseessä on myös vertailututkimus, sillä vertailen kahta yritystä keskenään (Jyväskylän yliopisto julkaisuaika tuntematon c).

Laadullisen tutkimuksen aineisto voi perustua esimerkiksi haastatteluun, havainnointiin tai dokumenttiaineistoon (Puusa ja Juuti 2020, 13). Tässä opinnäytetyössä on kyse jälkimmäisestä tavasta. Alastalo ja Vuori (julkaisuaika tuntematon) kertovat, että ”Dokumentit voidaan jakaa henkilökohtaisiin ja institutionaalisiin sekä julkisiin ja ei-julkisiin.” Tässä tapauksessa kyseessä on työ, jossa pääasiallisena tutkimusaineistona toimivat julkisesti saatavilla olevat Atrian ja HK:n vuosikertomukset. Työni on siis institutionaalisiin, julkisiin dokumentteihin pohjautuva työ. Institutionaalisuus tarkoittaa, että kyseessä on organisaation, ei yhteen ihmisen, liittyvä dokumentti (Alastalo & Vuori julkaisuaika tuntematon).

Toteutan työn aineistonkeruun siten, että kerään Atrian ja HK:n tilinpäätöksistä saatavat tunnusluvut Excelliin ja teen niistä erilaisia kaavioita, joita vertailen keskenään ja kommentoin nojaten teoreettisessa viitekehyksessä esiteltyihin ohjearvoihin. Tunnuslukujen graafisessa muodossa esittämisen ja niiden ohjearvoihin perustuvan hyvyyden tai huonouden kommentoinnin lisäksi tarkastelen vuosikertomuksissa esille nousevia taustatietoja, jotka ovat voineet vaikuttaa siihen, miten tunnusluvut ovat kehittyneet vuosina 2017–2021. Osa tunnusluvuista on sellaisenaan ilmoitettu tilinpäätöstiedoissa, ja osan niistä lasken itse laskentakaavojen avulla. IFRS-normiston uudistus on takautuvasti vaikuttanut tunnuslukuihin (HK vuosikertomus 2018, 141), joten vertailukelpoisuuden vuoksi poimin ja lasken tunnusluvut uusimmista saatavilla olevista vuosikertomuksista.

Rajaan tarkasteltavat tunnusluvut yhteensä kuuteen (2 kannattavuuden, 2 vakavaraisuuden ja 2 maksuvalmiuden tunnuslukua) olennaisuuden perusteella, sillä katson kuuden tunnusluvun tuottavan tarpeeksi tietoa taloudellisesta kehityksestä. Niiden lisäksi esittelen myös liikevaihdon kehitystä

kuvaavan kaavion. Tutkittaviksi tunnusluvuiksi valitsin liiketulosprosentin, oman pääoman tuotto-
prosentin, omavaraisuusaste-
prosentin, nettovelkaantumisaste-
prosentin, quick ration ja current ration.

Valitsin liiketulosprosentin, sillä luku antaa tärkeää tietoa yrityksen kannattavuudesta: tuloksellinen
toiminta on yrityksen jatkuvuuden edellytys ja tappion tekeminen syö omaa pääomaa. Liiketulospro-
senttiin eivät vaikuta rahoitustuotot ja -kulut, joten se antaa kuvan varsinaisen liiketoiminnan kan-
nattavuudesta. Oman pääoman tuotto-
prosentti on yhtiön omistajille keskeinen tieto, koska se kertoo
nimensä mukaisesti, kuinka paljon heidän yhtiöön sijoittamansa pääoma on tuottanut. Omistajien
näkökulma on oleellista ottaa huomioon, sillä osakeyhtiölain mukaan osakeyhtiön tehtävä on ”tuot-
taa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin” (Osakeyhtiölaki 624/2006 1
luku 5 §). Omavaraisuusasteen ja nettovelkaantumisasteen valitsin, koska ne ovat yleisesti käytet-
tyjä rahoitusrakenteen tunnuslukuja. Vakavaraisuus on tärkeää yrityksen pitkän tähtäimen selviyty-
misen kannalta (Alma Talent julkaisuaika tuntematon). Maksuvalmiuden osalta valitsin tunnuslu-
vuiksi quick- ja current ration. Ne antavat kaksi hieman erilaista tulkintaa maksuvalmiudesta, sillä
current ratiassa likvidiksi omaisuudeksi lasketaan mukaan myös vaihto-omaisuus. Lasken quick ra-
tion ja current ration laskukaavojen avulla. Muut tunnusluvut löytyvät suoraan tilinpäätöksistä.

Tutkimuksessa on oleellista valita tutkimuksen asetelma ja tutkittava kohdejoukko harkitusti (Puusa
& Juuti 2020, 173). Aineistonkeruun menetelmäni ja tutkimuksen kohdejoukko ovat mielestäni perus-
teltuja, sillä viralliset tilinpäätösdokumentit ovat ainoa luotettava aineisto, kun halutaan tutkia tilin-
päätöksen tunnuslukuja. Tutkimuksen kohdejoukko viisi tilinpäätöstä per yritys taas antaa tarpeeksi
kattavan näkemyksen eri vuosien varrella tapahtuneesta kehityksestä.

Käyttämässäni analyysissä lähestyn aineistoa realistisella tarkastelutavalla. Se tarkoittaa, että olen
kiinnostunut siitä, mitä aineisto konkreettisesti kertoo. Tämä erottaa tavan esimerkiksi sosiaalisesta
konstruktionismista, jossa tutkittaisiin sitä, *miten* aineistossa puhutaan asioista. (Günther, Hasanen
& Juhila julkaisuaika tuntematon.) Realistinen tarkastelutapa on tilinpäätösten analysointiin sopiva,
sillä tavoitteena on löytää mahdollisimman todenmukaisia taloudellisen kehityksen syitä aineistosta.
Tällöin yksilöiden kokemukset eivät ole niinkään keskiössä, kuten olisi esimerkiksi fenomenologisissa,
hermeneuttisissa tai eksistentiaalisissa tutkimusotteissa (Günther, Hasanen & Juhila julkaisuaika tun-
tematon.)

Analyysitapani opinnäytetyössä on sisällönanalyysi. Jaana Vuoren (julkaisuaika tuntematon c) mu-
kaan ”Sisällönanalyysissa keskitytään siihen, mistä asioista, aiheista ja teemoista aineisto kertoo:
mistä haastateltavat puhuvat, mitä asioita mediatekstissä käsitellään, mitä valokuva esittää ja niin
edelleen.” Esimerkiksi opinnäytetyössäni jossakin vuosikertomuksessa voisi nousta esille, että siinä
puhutaan paljon koronapandemian vaikutuksesta yrityksen tulokseen tai liikevaihtoon kyseisenä vuo-
tena. Kun perustelen tällaisilla esiin nousevilla teemoilla tarkastelun kohteena olevan yhtiön taloudel-
lista kehitystä, Saaranen-Kauppinen ja Puusniekan (julkaisuaika tuntematon b) sanoin kytken ”tulok-
set ilmiön laajempaan kontekstiin ja aihetta koskeviin muihin tutkimustuloksiin”.

5.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusta tehdessä on tärkeää pitää huoli tutkimuksen eettisyydestä eli kunnioittaa tutkittavien oikeuksia ja välttää vahingon aiheuttamista (Vuori julkaisuaika tuntematon b). Pidän huolen tutkimukseni eettisyydestä toimimalla ammattikorkeakouluille asetettujen eettisten ohjeiden mukaisesti. Koska työssäni ei tulla käsittelemään henkilötietoja eikä sillä ole toimeksiantajaa, joka voisi haluta joidenkin tietojen pysyvän salassa, keskeisimpiä eettisyyteen liittyviä asioita opinnäytetyössäni ovat lähteiden oikeaoppinen merkitseminen ja tekijänoikeuksien kunnioittaminen. Tämä varmistetaan lähettämällä opinnäytetyö tarkistettavaksi plagiointitarkastusohjelmaan. Kuten mainitsin aiemmin, tutkimusaineisto on peräisin julkisista dokumenteista, jotka ovat vapaasti nähtävillä. Se tarkoittaa, etten tarvitse työssäni tilinpäätösten tarkastelemiseen tutkimuslupaa. Minulla ei myöskään ole mitään yhteyksiä tai eturistiriitoja tutkittavien yritysten suhteen, joten sellainen ei aiheuta tässä työssä esteellisyyteen liittyviä eettisiä ongelmia.

Eettisyyteen liittyy myös tutkittavien tasa-arvoinen kohtelu (Vuori julkaisuaika tuntematon b). Pyrin parhaani mukaan kohtelemaan kahta tutkimukseni kohdetta eli Atriaa ja HK:ta tasavertaisesti. Tämä ilmenee siten, että en esimerkiksi jätä kertomatta toiselle yritykselle edullisia tai epäedullisia tietoja suosiakseni toista yritystä.

Luotettavuuden arvioinnissa keskeistä on oikeanlaisen aineiston käyttäminen ja aineistosta tehtyjen johtopäätösten perustelu. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida reliabiliteetin ja validiteetin suhteen. Reliabiliteetti tarkoittaa toisin sanoen toistettavuutta, eli että eri tutkijat voivat päätyä samanlaisiin lopputuloksiin samoja tutkimusmenetelmiä ja aineistoa käyttäen. Validiteetti on sitä, että tutkimuksen tulokset ja niistä tehdyt johtopäätökset ovat oikeita ja päteviä. (Kesänen & Mäkelä julkaisuaika tuntematon.)

Tutkimuksen luotettavuus voisi kärsiä huolimattomuusvirheestä taloudellisia tunnuslukuja käsitellessäni, tai väärin tulkintojen tekemisestä teoriataustan lähdeaineistoa lukiessani, eli että ymmärtäisin vaikkapa jonkin käsitteen väärin. Lisäksi luotettavuus voisi kärsiä, mikäli käyttäisin epäluotettavia lähteitä. Pyrin ehkäisemään luotettavuusongelmia tarkastamalla asiat useaan kertaan ja käyttämällä mahdollisimman luotettavia lähteitä.

5.3 Atrian ja HKScanin esittely

Atria on vuonna 1903 perustettu elintarvikealalla toimiva konserni, jolla on Suomen lisäksi liiketoiminta-alueet Ruotsissa, Tanskassa ja Virossa. Noin 70 prosenttia liikevaihdosta tulee Suomen liike-toiminnasta (Atria julkaisuaika tuntematon b). Sillä oli aiemmin liiketoimintaa myös Venäjällä, mutta Venäjän ja Ukrainan välisen sodan jälkeen Atria jättäytyi pois Venäjän markkinoilta (Atria 2022 b). Vuonna 2021 Atrian liikevaihto oli 1 540 miljoonaa euroa ja työntekijöiden keskiarvomäärä 3 711. Pörssiin se listautui vuonna 1991. (Vuosikertomukset.net julkaisuaika tuntematon.)

Atria valmistaa liha- ja valmisruokia. Suomessa Atrialla on päivittäistavarakaupassa tuoteryhmissään suurin markkinaosuus, noin 24 prosenttia. Sen merkittävin kilpailija on HKScan Finland Oy. (Atria julkaisuaika tuntematon a.)

HKScan toimii niin ikään elintarvikealalla ja valmistaa myös pääasiassa liha- ja valmisruokia. Yhtiö on perustettu vuonna 1913. (HKScan julkaisuaika tuntematon a.) HK-konsernilla on liiketoimintayksiköt Suomessa, Ruotsissa, Baltiassa ja Tanskassa (Vuosikertomus 2021). Liikevaihto vuonna 2021 oli 1 815 miljoonaa euroa ja työntekijöitä oli keskimäärin 6 892. HK on listautunut pörssiin vuonna 1997. (Vuosikertomukset.net julkaisuaika tuntematon).

Huomionarvoista on, että HK:n vuoden 2017 tietoja ei ole IFRS 16 – oikaistu (HKScan vuosikertomus 2021). IFRS 16:n myötä vuokrasopimusten käsittely kirjanpidossa muuttui ja sen kerrotaan vaikuttavan kannattavuuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin (Alma Talent 2019). Vuosi 2017 ei siis ole HK:lla vuokrasopimusten vaikutusten osalta vertailukelpoinen. Esimerkkinä tästä IFRS 16-oikaisun vaikutuksesta HK:n vuoden 2018 nettovelkaantumisaste oli alun perin 88,6 %. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä, jossa se on IFRS 16-oikaistu, se nouseekin lukemaan 103,3 %.

Yritykset luokitellaan eri yhtiömuotoihin. Tässä työssä käsiteltävät yritykset ovat osakeyhtiöitä, tarkemmin sanottuna julkisia osakeyhtiöitä (lyhenne Oyj). Osakeyhtiön omistavat osakkeenomistajat. Osake on arvopaperi, joka siis vastaa yhtä omistusosuutta kyseisessä yhtiössä (Visma julkaisuaika tuntematon a). Osakeyhtiön osakkeenomistajat eivät vastaa yhtiön veloista henkilökohtaisella omaisuudellaan, vaan heidän vastuunsa rajoittuu heidän yhtiöön sijoittamaansa pääomaan. (Osakeyhtiölaki 624/2006, 2 §.)

Yksityisen ja julkisen osakeyhtiön erottaa toisistaan se, että julkisen osakeyhtiön osakkeita voi ostaa ja myydä pörssissä (Tomperi 2021, 75). Siksi julkisista osakeyhtiöistä saatetaankin käyttää myös nimitystä pörssi-yhtiö. Julkisen osakeyhtiön ei kuitenkaan ole pakko listautua pörssiin, se on vain niille annettu mahdollisuus (Tomperi 2021, 75).

Toinen yksityistä ja julkista osakeyhtiötä erottava tekijä on, että julkisella osakeyhtiöllä on laissa määritelty vähimmäisosakepääoma, 80 000 e. Yksityisellä osakeyhtiöllä ei nykyään ole tällaista vähimmäismäärää. (Osakeyhtiölaki 3 §.)

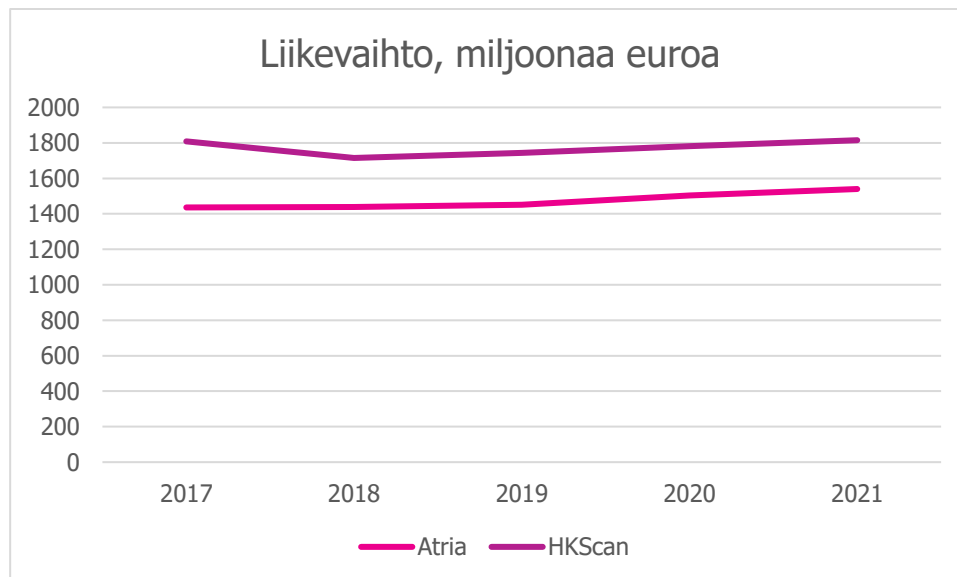
Julkisilla pörssiin listatuilla osakeyhtiöillä on myös konsernitilinpäätöksiin liittyvä velvoite: niiden tulee noudattaa kansainvälisiä standardeja, joita kutsutaan IFRS-standardeiksi (Salmi 2020, 61). IFRS:n noudattamisvaatimusta on perusteltu sillä, että se helpottaa kansainvälisten yritysten vertailua (Tomperi 2021, 230). Muutoin erimaalaiset yritykset käyttäisivät kaikki oman maansa tilinpäätösperiaatteita, jotka voivat poiketa muiden maiden standardeista. IFRS-tilinpäätös eroaa suomalaisesta käytännöstä muun muassa siten, että Suomen omassa systeemissä kirjanpidon ja verotuksen välillä on vahvempi yhteys. Eroja on myös siinä, miten tulot ja menot arvostetaan ja miten jotkin asiat esitetään tilinpäätöksessä. (Salmi 2020, 61.)

Molemmat tässä opinnäytetyössä käsiteltävät yritykset julkaisevat siis konsernitilinpäätöksensä IFRS-muotoisina. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan nimenomaan Atria- ja HKScan-konserneja eli ei pelkästään suomalaisia emoyhtiöitä. Konserni tarkoittaa usean yrityksen muodostamaa kokonaisuutta, jossa yhdellä emoyhtiöksi kutsutulla yrityksellä on määräysvalta muihin tytäryhtiöiksi kutsuttuihin yrityksiin. Konsernitilinpäätökseen sisältyy kaikkien konserniin kuuluvien yritysten tilinpäätöstiedot. (Tomperi 2021, 170.) Tässä työssä käsiteltävien yhtiöiden tapauksissa Atria Suomi ja HKScan Suomi

siis ovat emoyhtiöitä, mutta analyysissä luetaan mukaan myös niiden ulkomaisten tytäryhtiöiden tiedot.

5.4 Liikevaihdon kehitys

Ennen varsinaisia tilinpäätösanalyysin tunnuslukuja on hyvä verrata myös yritysten liikevaihtoja. Liikevaihto kertoo yrityksen toiminnan laajuudesta: siitä nähdään, kuinka paljon yrityksen myynnit ovat tuottaneet tuloa (Alma Talent julkaisuaika tuntematon).

KUVA 3. Liikevaihto

HK:n liikevaihto (KUVA 3) on ollut koko tarkasteluajan suurempi eli sen toiminnan voidaan ajatella olevan hieman laajempaa. Tämä on sikäli mielenkiintoista, että Atrialla on Suomessa suurin markkinaosuus vähittäiskaupassa (Atria julkaisuaika tuntematon a). Tämä selittyy sillä, että HK-konsernilla on Ruotsissa lähes yhtä suuri liikevaihto kuin sen suomalaisessa emoyhtiössä (HKScan vuosikertomus 2021, 9).

Atrian liikevaihto on koko ajan ollut tasaisen kasvusuuntainen, kun taas HK:lla se laski vuonna 2018. HK saavutti vuoden 2017 tasaisen liikevaihdon uudelleen vasta vuonna 2021. Alma Talentin (julkaisuaika tuntematon) mukaan inflaation vaikutus liikevaihtoon tulee huomioida. HK:n notkahdus ei kuitenkaan selittyne pelkällä inflaatiolla, sillä se tapahtui tarkasteluajanjaksolla vain yhtenä vuotena, ja kilpailija Atrialla ei ole tapahtunut samanlaista laskua. HK:n vuosikertomuksessa 2018 ilmeneekin, että liikevaihto on ollut laskussa jo vuotta 2017 edeltävinä vuosina. 2019 oli vuosi, jona se lähti takaisin nousuun usean vuoden laskusuunnan jälkeen. HK:n vuosikertomuksessa 2018 liikevaihdon laskun syiksi kyseisenä vuotena kerrotaan valuutan arvon heikentyminen Ruotsissa, haasteet uuden kotimaanyksikön käynnistyksessä ja punaisen lihan kulutuksen vähentyminen. (HKScan vuosikertomus 2018, 9.)

Keväällä 2020 alkanut koronapandemia ja sen myötä voimaan tulleet yhteiskunnalliset rajoitukset ovat hankaloittaneet yhtiöiden toimintaa 2020–2021, mutta molempien liikevaihto on siitä huoli-

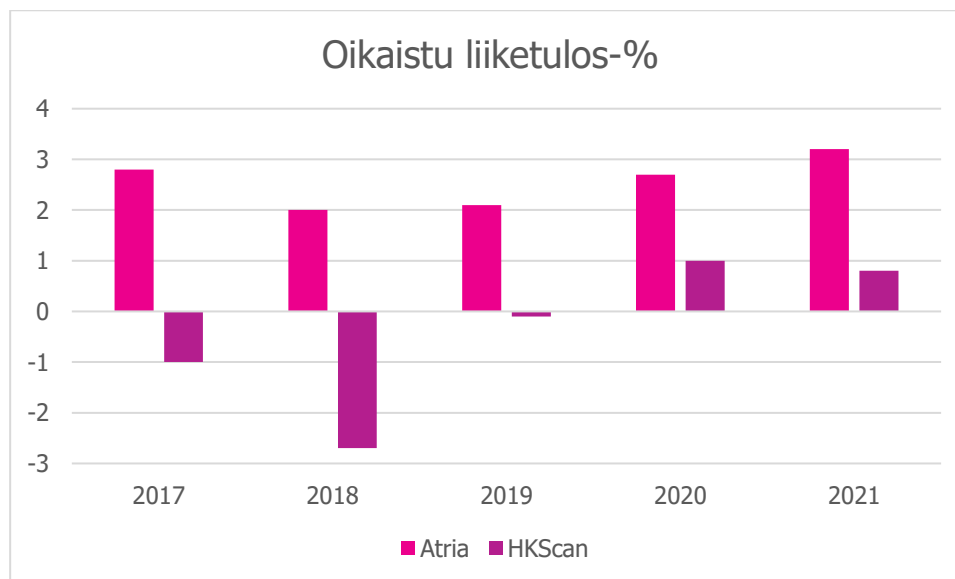
matta jatkanut nousuaan (Atria vuosikertomus 2021, 6, HKScan vuosikertomus 2021, 7). Atrian vuosikertomuksen (2020, 6) mukaan tämä johtuu siitä, että myös poikkeusoloissa ruoan kysyntä pysyy vakaana ja muutokset näkyvät enemmänkin siinä, missä ja mitä ruokaa ostetaan. Molemmat yhtiöt kertovatkin vuosikertomuksissaan ruokapalvelu-sektorin myynnin laskeneen pandemian myötä, mutta vähittäiskaupan myynnin taas kasvaneen (HKScan vuosikertomus 2020, 6, Atria vuosikertomus 2020, 6).

Vuonna 2021 korona vaikutti Atriaan eniten kuluttajien ostokäytöksen muuttumisen vuoksi. Tuotteiden valmistus- ja toimitusvarmuus pystyttiin nimittäin kyseisenä vuotena säilyttämään ja yhtiönsisäiset laajat karanteenit välttämään. (Atria vuosikertomus 2021, 6.) Myös HK pärjäsikin vuonna 2021 koronasta huolimatta ja myynnin kerrotaan kehittyneen muuta markkinaa vahvemmin. Kysyntä on koronan vuoksi painottunut vähittäiskauppaan, mutta myös HK:n ruokapalvelumyynti kehittyi vuoden lopussa paremmin kuin markkinakehitys. (HKScan vuosikertomus 2021, 7.)

5.5 Kannattavuuden tunnusluvut

Liiketulos-%

Kummankin yrityksen liiketulosprosentti on jäänyt Yritystutkimus ry:n (2017, 64.) ohjearvojen mukaan heikolle tasolle (KUVA 4). Atrian viimeisin sen itselleen asettama tavoite liikevoitolle on 5 % (Atria vuosikertomus 2021, 11). Siihen ei vielä olla päästy. HK:lla tilanne on ollut vuosina 2017–2019 vielä vakavampi, sillä tulos on ollut negatiivinen.

KUVA 4. Oikaistu liiketulos-%

HK:n vuosikertomuksessa (2020, 6) ilmenee, että sen nettotulos on ollut negatiivinen jo vuodesta 2016 alkaen, joten ongelmat ovat alkaneet aiemmin kuin vuonna 2017. Ensimmäisellä tässä opinnäytetyössä tarkasteltavalla vuodella 2017 HK:n liiketulosprosentti on ollut huonompi kuin sitä edeltävänä vuotena: -1 verrattuna 0,7:ään. Uuden Raumalle tulleen yksikön vaikeudet heikensivät liike-tulosta olennaisesti. Punaisen lihan kohdalla oli tuona vuotena myös heikkoa saatavuutta. Lisäksi

kovan kilpailun kerrotaan vaikuttaneen tulokseen. Vuoden vertailukelpoisuuteen vaikuttivat työsuh- teiden lopettamiseen ja omaisuuden arvonalentumiseen liittyvät kulut. Koska liiketulos pysyi tappiol- lisenä myös seuraavina vuosina, nämä satunnaiset erät eivät riitä selittämään heikkoa tulosta vuonna 2017. (HK vuosikertomus 2017, 110–113.)

Myös vuoden 2018 suuri liiketuloksen lasku johtui vuosikertomuksen mukaan varsinkin Raumalla sijaitsevan siipikarjayksikön ongelmista, mikä lisäsi kustannuksia sekä aiheutti hävikkiä ja menetet- tyjä myyntituloja. Vuonna 2018 HK:lla alettiin huonon tuloksen vuoksi tekemään säästötoimenpi- teitä. (HKScan vuosikertomus 2018, 117.)

HK onnistui kuitenkin nostamaan toimintansa tuloksen jälleen voitolliseksi vuonna 2020. Liiketulos parani silloin kaikilla muilla paitsi HK:n Baltian markkina-alueella. Tämän kerrotaan onnistuneen vuonna 2019 aloitetun Turnaround-nimisen ohjelman avulla. Kyseinen tilanteen parantamiseen pyr- kivä ohjelma on otettu käyttöön, koska yhtiön taloudellisen tilanteen kuvataan olleen jopa kriisissä vaikeina vuosina. (HKScan vuosikertomus 2020, 6, 7.) Parantuneeseen liiketulokseen vuonna 2020 on vaikuttanut myös hyvä kustannusten hallinta (HKScan vuosikertomus 2020, 81). Koronapande- mian mainitaan kuitenkin aiheuttaneen ylimääräisiä kustannuksia silloinkin, kun tulos oli parantunut (HKScan vuosikertomus 2020, 87).

Liiketuloksen heikkeneminen vuonna 2021 selittyy HK:n mukaan sianlihan ylituotannolla Euroopassa, sekä Tanskassa tapahtuneilla lintuinfluenssatapauksilla. Kotimaassa taas oli kustannusten, esimer- kiksi energian hinnan nousua, millä oli myös tulosta heikentävä vaikutus. (HKScan vuosikertomus 2021, 3).

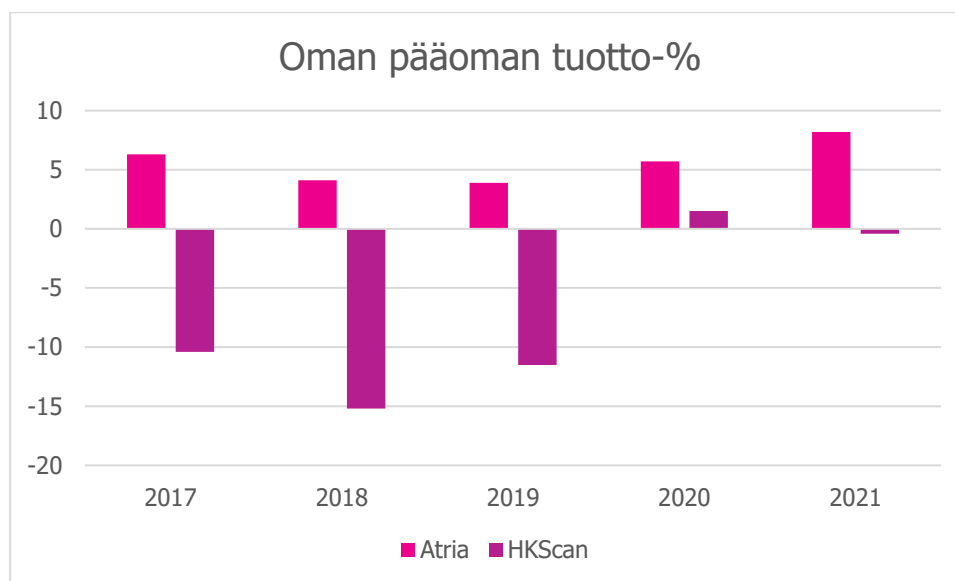
Atrian liiketulos on myös ollut ohjearvoon verrattuna heikko, mutta se on pärjännyt yritysten keski- näisessä kilpailussa HK:ta paremmin. Atrian liikevoitossa tapahtui laskua 0,8 prosenttiyksikön verran vuonna 2018. Tähän vaikuttivat Ruotsissa tapahtunut siipikarjan heikko kannattavuus, sekä Ruotsin ja Venäjän yksiköissä kohonneet raaka-ainekustannukset. (Atria Vuosikertomus 2018, 32.) Vuonna 2019 liikevoitto parani taas edelliseen vuoteen verrattuna. Vuosikertomuksen (2019, 5) perusteella tässä oli keskeistä myyntihintojen nostaminen. Lisäksi parannuksessa auttoivat kannattavat inves- toinnit sekä tuotannollinen tehokkuus.

Vuonna 2021 Atrian liiketulosta paransi tappiollisesta Venäjän teollisesta toiminnasta luopuminen. Myös Venäjän teollisen yksikön lakkaamisen vaikutus liikevaihtoon onnistuttiin kompensoimaan muulla liiketoiminnalla. (Atria Vuosikertomus 2021, 6.) Kyseessä on nimenomaan Venäjän *teollinen yksikkö*, ei aiemmin opinnäytetyössä mainittu kokonaan Venäjältä poistuminen, joka tapahtui vuonna 2022 (Atria 2022 b).

Oman pääoman tuotto-%

Kun kuvion (KUVA 5) lukuja verrataan Alma Talentin (julkaisuaika tuntematon) ohjearvoihin, huoma- taan, että Atria pääsee parhaimmillaan tulokseen "välttävä", mutta on kahtena vuotena myös hei- kolla tasolla. Atrian oma tavoite oman pääoman tuotto-%:lle on tällä hetkellä 10 % (Atria vuosi- kertomus 2021, 11).

Useampana vuonna miinuksellakin oleva HK jää kaikkina vuosina heikolle tasolle. HK pääsee oman pääoman tuotto-%:ssa lähimmäksi Atriaa vuonna 2020. Muutoin ero on selkeä Atrian hyväksi.

KUVA 5. Oman pääoman tuotto-%

Atrian oman pääoman tuotto-% laski vuosina 2018 ja 2019 ja on sen jälkeen ollut taas nousussa. Koska oman pääoman tuotto-% on nettotuloksen suhde omaan pääomaan, vuoden 2018 laskua selittää nettotuloksen pienentyminen. Seuraavana vuonna oman pääoman tuotto-% jatkoi hienoista laskuaan. Tämä selittyy sillä, että yhtiön oma pääoma on lisääntynyt vuonna 2019 vuoteen 2018 verrattuna. Omaa pääomaa ovat lisänneet muuntoeroista johtuvien tappioiden pienentyminen ja kertyneiden voittovarojen lisääntyminen. (Atria vuosikertomus 2019, 53, 54.)

HK:lla ajanjakson heikoin oman pääoman tuotto-% oli vuonna 2018. Tulos on myös ollut silloin pienimmillään. HK onnistui nostamaan oman pääoman tuotto-%:nsa positiiviseksi vuonna 2020, todennäköisesti samasta syystä kuin tuloksenkin, eli Turnaround-ohjelman avulla on onnistuttu parantamaan toiminnan tuloksellisuutta.

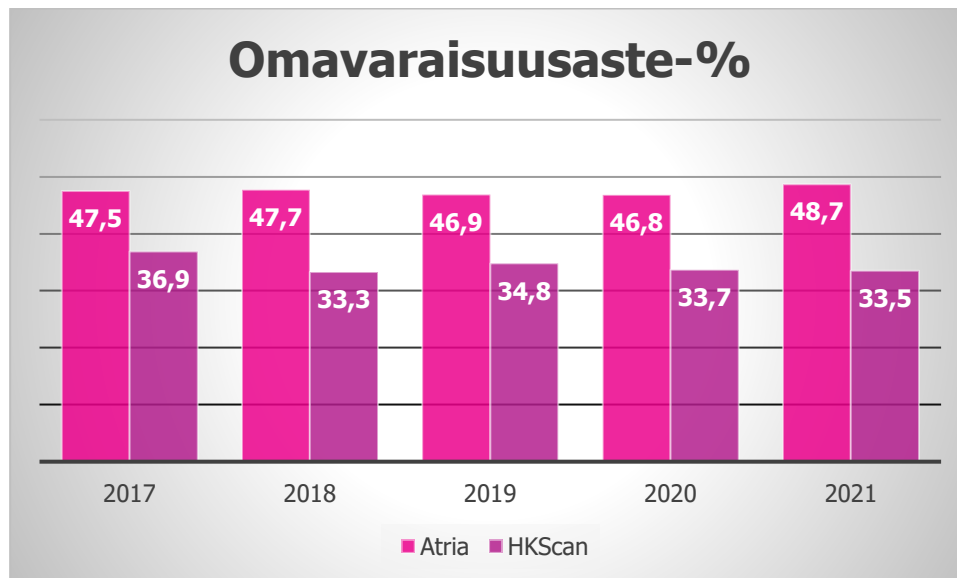
On mielenkiintoista huomata, että näiden yhtiöiden kohdalla ensimmäinen koronavuosi on itse asiassa tuonut kannattavuuden tunnusluvuissa parannusta aiempiin vuosiin nähden. Tätä toki selittää se, että ihmisten tarve ruoan kuluttamiselle ei vähene pandemiankaan myötä. Toisena koronavuotena 2021 Atrian kannattavuuden tunnusluvut jatkoivat nousua, mutta HK:lla ne laskivat.

5.6 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Omavaraisuusaste-%

Atrian omavaraisuusaste on ollut kaikkina vuosina parempi kuin HK:n (KUVA 6), yltäen ”hyvälle” ohjetasolle. Atria on itse asettanut omavaraisuusasteensa tavoitteeksi 40 %, missä se on onnistunut viimeisen viiden vuoden ajanjaksolla (Atria vuosikertomus 2018, 78).

HK:n luku on jokaisena vuotena "tydyttävällä" tasolla, lukuun ottamatta vuotta 2017, joka ei tosin ole IFRS 16-oikaistu. Silloin se oli hyvällä tasolla. Eri vuosina ei ole havaittavissa suurta vaihtelua, vaan omavaraisuusaste pysyttelee melko tasaisena molemmilla yhtiöillä.

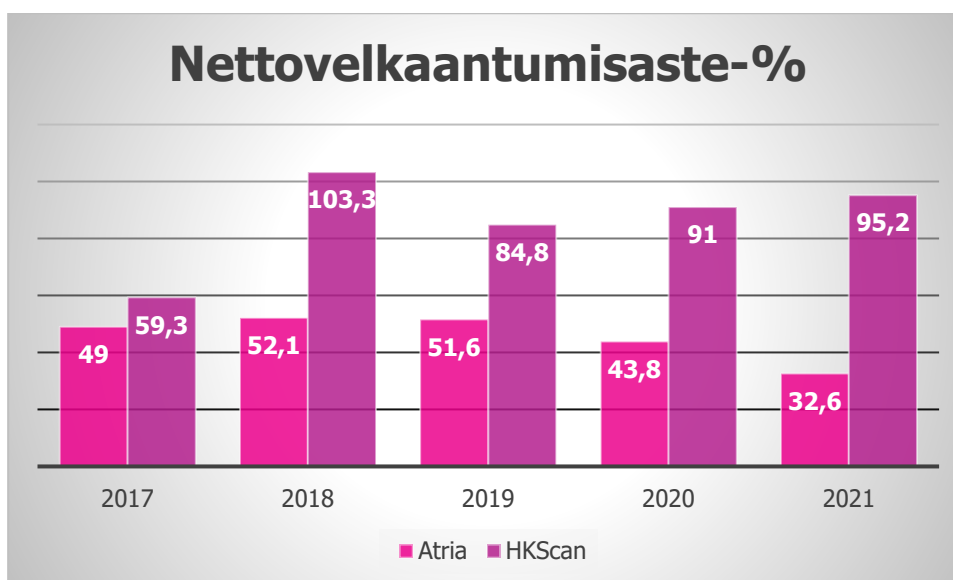

KUVA 6. Omavaraisuusaste-%

Nettovelkaantumisaste-%

HK on ollut kaikkina tarkastelu vuosina velkaisempi kuin Atria (KUVA 7). Samoin kuin omavaraisuusasteen kohdalla, HK:n tunnusluku on ollut "tydyttävä" kaikkina muina vuosina kuin 2017, jolloin lukema oli "hyvä". HK:n itselleen asettama tavoite nettovelkaantumisasteelle kuitenkin on, että se on alle 100 prosenttia (HKScan Vuosikertomus 2021, 79). Tässä tavoitteessa on onnistuttu muina vuosina kuin 2018. Vuoden 2017 tulos ei ole IFRS 16-standardiin oikaistu, joten sen vertailukelpoisuus on kyseenalainen.

Atrian nettovelkaantumisaste nousi hieman vuonna 2018. Vuonna 2019 se kuitenkin parani taas, eli velkaantumisaste oli pienempi. Luku on sen jälkeen pienentynyt vuosi vuodelta. Ohjearvoihin verrattuna Atrian nettovelkaantumisaste on ollut kaikkina tarkasteltuina vuosina hyvä. Viimeisimpänä vuotena, eli 2021, Atrian nettovelkaantumisaste on ollut noin kolmanneksen HK:n luvusta.

KUVA 7. Nettovelkaantumisaste-%

HK:n velkaantumisaste nousi vuosina 2018, 2020 ja 2021. Vuonna 2018 nettovelkaantumisaste on ollut kaikkein suurimmillaan. Vuoden 2018 velkaantumisasteen kasvuun johti suuressa määrin investointi Rauman yksikköön, jossa osoittautui olevan hankaluuksia liiketulosluvunkin perusteella. Nettovelan kerrotaan kasvaneen noin 81 miljoonaa euroa kyseisen yksikön käyttöönoton sekä siipikarjalaitosinvestoinnin takia. (HKScan vuosikertomus 2018, 117, 119.)

Vuonna 2019 velkaantumisasteessa tapahtui parannusta. Tuona vuotena HK järjesteli uudelleen pankkilainojaan ja järjesti onnistuneen osakeannin, mikä vahvisti yhtiön rahoitusasemaa. Asemaa paransi myös rahavirran vahvistuminen sekä tuloksen parantuminen. Taseesta nähdään, että HK:n korollisen vieraan pääoman määrä on vähentynyt vuonna 2019 noin 36 miljoonalla eurolla. Samaan aikaan rahat ja pankkisaamiset lisääntyivät noin 8 miljoonalla (HK vuosikertomus 2019, 10, 119.)

Vuonna 2020 velkaantuneisuus lisääntyi taas Vantaalle tehdyn tontti-investoinnin myötä (HKScan vuosikertomus 2020, 82). Vuonna 2021 velkaantumiseen vaikuttivat uudet leasingvelat ja vuokrasopimukset (HKScan vuosikertomus 2021, 3).

Atrian nettovelkaantumisaste nousi vuonna 2018. Kyseisenä vuotena Atria nosti aiempaa vuotta enemmän lyhytaikaista ja pitkäaikaista lainaa. (Atria vuosikertomus 2018, 50.)

Vuonna 2019 Atrian nettovelkaantumisen prosenttiluku väheni, vaikka rahamääräinen nettovelka itse asiassa nousi yhdellä miljoonalla (Vuosikertomus 2019, 4). Yhtiön oma pääoma on siis ollut suurempi kyseisenä vuonna, jolloin velan osus pääomasta ei ollut yhtä suuri kuin aiemmin (Atria vuosikertomus 2019, 54). Mielenkiintoista on, että 2019 nettovelkaantumisaste on pienentynyt ja oma pääoma lisääntynyt, mutta omavaraisuusaste on silti heikentynyt. Tämä selittyy voimaan tulleella IFRS 16 – standardilla, joka vaikutti vuokrasopimusvelkojen kirjaamiseen. (Atria vuosikertomus 2019, 83.)

Vuosina 2020 ja 2021 Atrian nettovelkaantumisaste on parantunut lähemmäs kymmenellä prosenttiyksiköllä per vuosi. Vuonna 2020 oma pääoma nousi noin 4,5 miljoonaa, mutta vieraan pääoman

eli velan määrä lisääntyi enemmän. Koska nettovelkaantumisasteen kaava on korolliset velat - likvidit rahavarat / omat varat, kyseessä on oltava likvidien rahavarojen lisääntyminen. Atrian rahavarat olivatkin vuonna 2020 noin 26,6 miljoonaa eli nousseet paljon vuoden 2019 noin 4,4 miljoonasta. Rahavirtalaskelmasta havaitaan, että vuonna 2020 liiketoiminnan rahavirta on ollut noin 14 miljoonaa suurempi. Lisäksi rahavirtaa on kasvattanut se, että tuona vuotena on tehty aiempaa vähemmän lainan vähennystä ja nostettu lisää lainaa. (Atria vuosikertomus 2020, 66, 68.)

Vuonna 2021 Atrian rahavarat olivat taas yli tuplaantuneet. Oman pääoman määrä oli lisääntynyt noin 28,7 miljoonalla ja velkojen määrä vähentynyt noin 6,8 miljoonaa. Rahavirtalaskelman perusteella myydyt liiketoimet ovat kasvattaneet rahavirtoja noin 30 miljoonalla vuonna 2021. (Atria vuosikertomus 2021, 62, 64.)

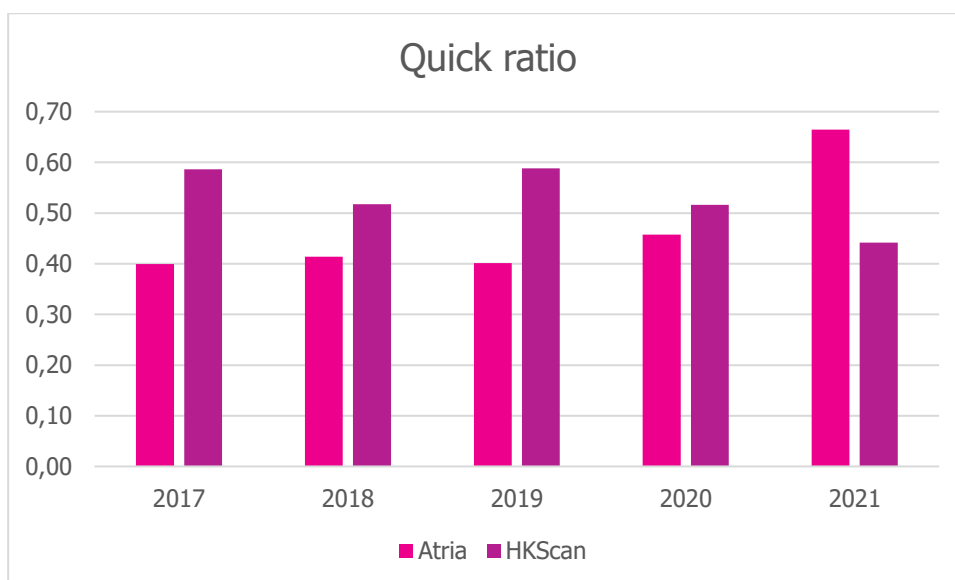
5.7 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Quick ratio

Atrian quick ratio, joka siis ilmaisee maksuvalmiuden vaihto-omaisuutta huomioonottamatta, on pysynyt pitkälti samalla tasolla, eli on yhtä vuotta lukuun ottamatta välttävä (KUVA 8). Vuonna 2021 se on kuitenkin noussut jonkin verran ja oli silloin tyydyttävä. Tämä selittyy aiemmin nettovelkaantumisaste-kohdassa kerrotulla merkittävällä rahavarojen lisääntymisellä ja toisaalta velan pienentymisellä. Atria on varmistanut maksuvalmiuttaan luottolimiittien ja yritystodistusohjelman avulla (Atria vuosikertomus 2018, 33).

HK:lla on tapahtunut hieman enemmän vaihtelua. HK:n quick ratio on ollut vuotta 2021 lukuun ottamatta Atriaa parempi. Kyseisenä vuotena rahavarat ovat pienentyneet 46,8 miljoonasta 27,2 miljoonaan ja vieras pääoma lisääntynyt. (HK vuosikertomus 2021, 29.) Maksuvalmiuden luku on ollut ohjearvojen mukaan kaikkina vuosina tyydyttävä. HK:n maksuvalmiudesta vaikutetaan siis pidetyn huolta silloinkin, kun tuloksellisesti yhtiöllä on mennyt heikosti.

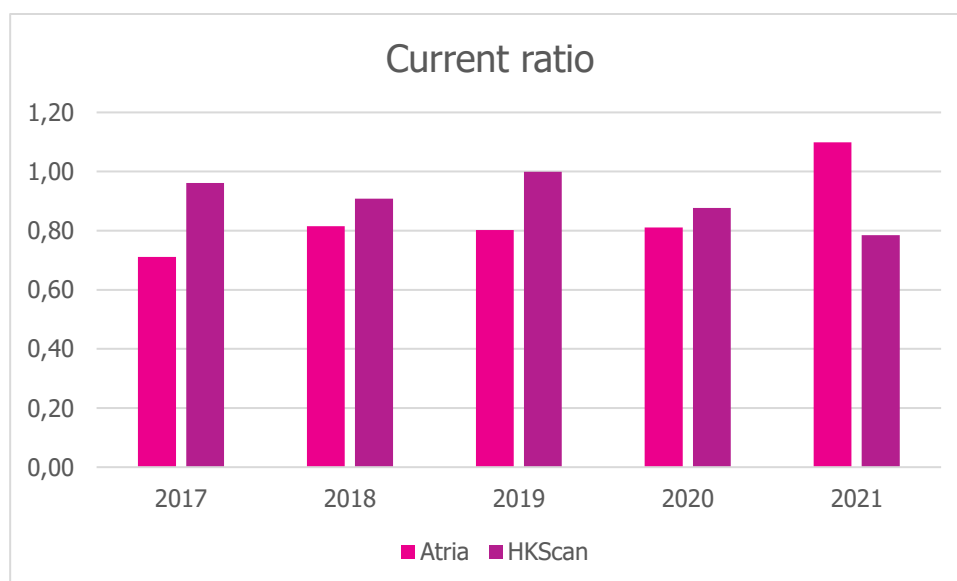
HK pyrkii varmistamaan maksuvalmiuttaan hallitsemalla rahoitusriskejä. Rahoituksellisia riskejä on useita erilaisia ja niihin kuuluvat valuuttariski, korkoriski, rahoitussopimusten vastapuoliriski, hyödykeriski, luottoriski, sekä maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriski. Quick ratioon liittyvää maksuvalmiusriskiä varten HK:lla tehdään esimerkiksi rahavirtaennusteita. (HK vuosikertomus 2021, 73–76.)

Kuva 8. Quick ratio

Current ratio

Kummankin yrityksen current ratio eli maksuvalmius vaihto-omaisuus huomioon ottaen on Alma Talentin ohjearvoon nähden tarkasteltuna melkein jokaisena vuotena heikko (Kuva 9). HK pärjää current ratio-vertailussa Atriaa paremmin muina vuosina kuin 2021.

Kuva 9. Current ratio

Koska current ration mukaan molempien yhtiöiden maksuvalmius on heikompi kuin quick ration mukaan, vaihto-omaisuuden on täytynyt vaikuttaa asiaan. Alma Talentin mukaan current ratiassa tapahtuvia muutoksia voivat selittää vaihto-omaisuuden, ostovelkojen ja myyntisaamisten kiertoajat (Alma Talent julkaisuaika tuntematon).

Mielenkiintoista on, että yhtiöiden oma tulkinta niiden maksuvalmiudesta eroaa Alma Talentin ohjearvoista. Esimerkiksi HK:n vuosikertomuksen (2021, 4) mukaan yhtiön maksuvalmius on hyvällä

tasolla. Ohjearvojen mukaan kyseisenä vuotena quick ratio on kuitenkin ”välttävä” ja current ratio ”heikko”.

5.8 Vuoden 2022 puolivuotiskatsaukset

Tammi-kesäkuun jaksolla 2022 (TAULUKKO 1) Atrian liikevaihto oli 806,7 miljoonaa (Atria osavuositarkastus 2022 Q2, 2) ja HK:n puolestaan 942,9 miljoonaa (HKScan osavuositarkastus 2022 Q2, 3). Oikaistu liiketulosprosentti oli Atrialla 2,0 % (Atria osavuositarkastus 2022 Q2, 2) ja HK:lla -0,7 % (HKScan osavuositarkastus 2022 Q2, 3). Vakavaraisuuden luvuista nettovelkaantumisaste oli Atrialla 43,1 % (Atria osavuositarkastus 2022 Q2, 6) ja HK:lla 109,6 % (HKScan osavuositarkastus 2022 Q2, 3). Atrian omavaraisuusaste oli 49,4 % (Atria osavuositarkastus 2022 Q2, 6) ja HK:n vastaava luku oli 31,8 % (HKScan osavuositarkastus 2022 Q2, 25). Maksuvalmiuden luvuista quick ratio ei ollut laskettavissa, koska yritysten saatuja ennakkomaksuja ei ollut näkyvillä osavuositarkastuksissa. Current ratio oli Atrialla 1,12 ja HK:lla 0,82.

TAULUKKO 1. Puolivuotiskatsaukset 1–6, 2022

	Liikevaihto	Liiketulos-%	Nettovelkaantumisaste-%	Omavaraisuusaste-%	Current ratio
Atria	806,7	2,00 %	43,10 %	49,40 %	1,12
HKScan	942,9	-0,70 %	109,60 %	31,80 %	0,82

Luvut näyttävät siis jatkavan samanlaista trendiä kuin aiempina vuosina: HK:n liikevaihto on suurempi kuin Atrian, ja Atrian kannattavuuden ja vakavaraisuuden luvut ovat paremmalla tasolla. Maksuvalmiuden osalta HK:lla oli vuosina 2017–2020 parempi current ratio, mutta vuonna 2021 ja vuoden 2022 puolivuotiskatsauksessa Atrian current ratio oli korkeampi.

Vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla HK:n toimintaan kerrotaan vaikuttaneen inflaation aiheuttama kustannusten nousu. Tämän vuoksi HK on nostanut tuottajahintojaan. Kuten tämän opinnäytetyön elintarvikeala-kappaleessa mainittiin, hinnoittelu on alalla rakenteeltaan sellaista, että myyntihintojen nostamisen vaikutus on viiveellistä. Tämä mainitaan myös HK:n osavuositarkastuksessa. (HKScan osavuositarkastus 2022 Q2, 2.) Myös Atrian osavuositarkastuksessa puhutaan inflaatiosta ja siitä, että yhtiö on sen vuoksi nostanut hintojaan (Atria osavuositarkastus 2022 Q2, 4).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että Atria Oyj:n toiminta on ollut vuosina 2017–2021 tuloksellisempaa ja velkaantumisen vähäisempää kuin HKScan Oyj:llä. HK:n maksuvalmius on kuitenkin ollut viimeisintä vuotta lukuun ottamatta paremmalla tasolla. Atrian toiminnan tulokset ovat siis olleet tasaisempia, kun taas HK:lla on ollut enemmän vaihtelua. (TAULUKKO 2.)

Ohjearvoihin nähden kummankin yrityksen liiketulosprosentti on ollut heikko. Oman pääoman tuottoprosentti on keskimäärin ollut Atrialla välttävä ja HK:lla heikko. Omavaraisuusaste on ollut Atrialla keskimäärin hyvä ja HK:lla tyydyttävä. Nettovelkaantumisasteen kohdalla tilanne on ollut sama. Quick ratiot ovat olleet välttävällä-tyydyttävällä ja current ratiot heikolla tasolla.

TAULUKKO 2. Yhteenveto 2017–2021

		2017	2018	2019	2020	2021
Liikevaihto (miljoonaa)	Atria	1436	1439	1451	1504	1540
	HKScan	1808	1715	1744	1781	1815
Liiketulos-%	Atria	2,8	2	2,1	2,7	3,2
	HKScan	-1	-2,7	-0,1	1	0,8
Oman po:n tuotto-%	Atria	6,7	4,1	3,9	5,7	8,2
	HKScan	-10,4	-15,2	-11,5	1,5	-0,4
Omavaraisuusaste-%	Atria	47,5	47,7	46,9	46,8	48,7
	HKScan	36,9	33,3	34,8	33,7	33,5
Nettovelkaantumisaste-%	Atria	49	52,1	51,6	43,6	32,6
	HKScan	59,3	103,3	84,8	91	95,2
Quick ratio	Atria	0,40	0,41	0,40	0,46	0,66
	HKScan	0,59	0,52	0,59	0,52	0,44
Current ratio	Atria	0,71	0,82	0,80	0,81	1,10
	HKScan	0,96	0,91	1,00	0,88	0,78

HK on onnistuneesti parantanut tulostaan vaikeiden tappiollisten vuosien jälkeen kannattavuuden parantamiseksi käyttöön otetun Turnaround-ohjelmansa avulla. Osa HK:n taloudellisista vaikeuksista selittyi uusiin yksiköihin tehdyillä investoinneilla, joiden käynnistämisaikana oli hankaluuksia. Esimerkiksi HK:n uuteen Rauman yksikköön liittyneet ongelmat vaikuttivat moneen tilinpäätösanalyysin tunnuslukuun, koska ne aiheuttivat ylimääräisiä kuluja ja tarvetta velkaantumiselle.

HK:lle hyvän vuoden 2020 taloudellista onnistumista selitettiin muun muassa hyvällä kustannusten hallinnalla. Toisaalta kohonneilla raaka-ainekustannuksilla oli negatiivinen vaikutus Atrian tulokseen

vuonna 2018. Kustannusten hallinta on siis keskeinen osa yritysten taloudellisen tuloksellisuuden varmistamista, kuten elintarvikealasta kertovassa Työ- ja elinkeinoministeriön raportissakin mainitaan. Kyseisen raportin mukaan suurin kuluerä toimialalla on materiaalikustannukset. (Hyrylä 2020, 62.)

Koronapandemian kerrottiin vaikuttaneen molempiin yrityksiin hankaloittavasti parina viimeisimpänä tarkasteluvuotena, mikä oli odotettavissa. Nämä hankaluudet ilmenivät ruokapalvelumyynnin heikentymisenä ja työntekijöihin kohdistuneina tartuntojen estämiseksi tehtyinä rajoituksina. Yhtiöiden taloustilanne ei kuitenkaan tunnuslukujen valossa heikentynyt ensimmäisenä pandemiavuotena 2020, vaan pysyi noususuuntaisena. Tämän voidaan katsoa johtuvan siitä, että elintarviketoimialalla riittää kysyntää myös pandemia-aikaan. Vuonna 2021 Atrian kannattavuuden luvut nousivat edelleen, mutta HK:lla ne hieman laskivat. Tällöinkään pandemia ei siis aiheuttanut välttämättä tuloksen heikentymistä.

Atrian ja HK:n tulevaisuuden talouskehitykseen vaikuttavat ainakin tässäkin työssä käsitellyt PESTEL-analyysin sisältämät aiheet. Tulevaisuuteen on suunniteltu erilaisia lakeja ja EU:n direktiivejä, jotka näiden yhtiöiden tulee ottaa huomioon. Myös kuluttajakäyttäytymisen muutoksissa on oltava mukana. Yhtiöt selvisivät melko hyvin koronapandemiasta, mutta muunlaisiinkin odottamattomiin kriiseihin on varauduttava. Esimerkiksi kirjoitushetkellä ajankohtainen raaka-aineiden ja sähkön hintojen nousu vaikuttaa ja tulee vaikuttamaan negatiivisesti yritysten toimintaan.

7 POHDINTA

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön tekeminen eteni alkuun päästyäni suhteellisen sujuvasti, vaikka ennakkoon odotin sen olevan kovin työläs ja hankala projekti. Kirjoittamiseen meni kyllä paljon aikaa muihin tekemiini raportteihin verrattuna ja ajoittain koinkin sen olevan hieman työlästä, mutta urakka ei kuitenkaan ollut lopulta aivan niin vaikea kuin olin pelännyt. Hankalinta oli kaikei aiheen valinta ja siinä pysyminen. Toisena hankaloittavana asiana koin välillä sen, että opinnäytetyötä kirjoitetaan samaan aikaan muiden kurssien suorittamisen kanssa: toisinaan piti hieman miettiä, mille opinnoille antaa eniten huomiota. Se oli kuitenkin hyvä priorisointiin liittyvä oppimiskokemus.

Välillä myös epäilin, onko työ tarpeeksi pätevä ja saanko kirjoitettua valitsemastani aiheesta tarpeeksi paljon. Työn onnistumisessa kuitenkin auttoivat aikatauluttaminen ja ohjaajani antama palaute. Itselleni asettamani päivämäärä, johon mennessä työn tulee olla valmis, tuki motivoitumista säännölliseen opinnäytetyön työstämiseen. Pikkuhiljaa alkoi vaikuttamaan siltä, että tekstiäkin syntyy tarpeeksi, vaikka koen, että tapanani on ilmaista asioita melko lyhyesti. Ohjaajalta saamani palaute oli myös arvokasta ja sen avulla huomasin asioita, joihin opinnäytetyössä kannattaa kiinnittää huomiota.

Koen, että opinnäytetyötä tehdessäni jo aiemmin oppimani asiat painuivat vahvemmin mieleeni ja lisäksi opin kokonaan uusia asioita. Taloudellinen analyysi aiheena oli minulle melko tuntematon, sillä tunnuslukuanalyysiä ei opinnäytetyötä tehdessäni ollut vielä opiskeltu käymilläni kursseilla. Näin ollen uusien asioiden itsenäinen opiskelu korostui. Myös pitkäjänteinen työskentely useamman kuukauden kestävän projektin parissa oli varmasti hyödyllinen kokemus. Sen lisäksi oman työskentelyn aikatauluttaminen ja ajoittaisen stressin sietokyky vahvistuivat opinnäytetyön kirjoittamisen aikana.

Jatkotutkimuksen aiheeksi voisi sopia esimerkiksi asianomaisten yritysten taloustilanne jonakin myöhempanä ajankohtana, tai muiden kuin tässä työssä käytettyjen tunnuslukujen tarkastelu. Myös esimerkiksi Atrian tai HK:n vertaaminen juomia valmistaviin yrityksiin, tai kokonaan toisen alan samankokoisiin yrityksiin voisi olla mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe.

Opinnäytetyön tutkimusaineistona toimivat yhtiöiden viralliset tilintarkastetut tilinpäätökset, joten tutkimuksen lähdeaineistoa voidaan pitää luotettavana. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan tulkita myös reliabiliteetin eli toistettavuuden ja validiteetin eli pätevyyden avulla. Tässä työssä molemmat mielestäni toteutuvat: tutkimus on vapaasti saatavan aineiston takia hyvin toistettavissa ja tutkimus mittaa sitä, mitä tutkimuskysymyksen mukaan halutaan mitata. Opinnäytetyön tulokset vastaavat siinä esitettyyn tutkimuskysymykseen, eli miten kyseisten yhtiöiden taloustilanne on muuttunut viiden vuoden aikana. Työn luotettavuutta lisää se, että siinä on käytetty useita erilaisia lähteitä. Ammattikirjallisuutta ja -artikkeleita sekä lakeja ja asetuksia voidaan pitää luotettavina lähteinä. Lämpinäkyvyyttä lisää se, että tutkimuksen toteutustavasta on kerrottu kappaleessa 5.1.

LÄHTEET

Alastalo, Marja ja Vuori, Jaana julkaisuaika tuntematon. Dokumentit. Verkkojulkaisu. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/dokumentit/>. Viitattu 1.12.2022.

Alma Talent 2019. Miten IFRS 16 muuttaa yrityksen tunnuslukuja vuonna 2019? Verkkojulkaisu. Julkaistu 10.1.2019. <https://www.almatalent.fi/blogi/miten-ifrs-16-muuttaa-yrityksen-tunnuslukuja-vuonna-2019/>. Viitattu 31.10.2022.

Alma Talent julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. Alma Talent tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/>. Viitattu 12.10.2022.

Atria 2022 a. Tuotteet. Verkkojulkaisu. <https://www.atria.fi/tuotteet/>. Viitattu 7.10.2022.

Atria 2022 b. Verkkojulkaisu. <https://www.atria.fi/konserni/ajankohtaista/uutishuone/2022/atria-vetaytyy-pikaruokaliiketoiminnasta-venajalla/>. Viitattu 5.10.2022.

Atria julkaisuaika tuntematon a. Verkkojulkaisu <https://www.atria.fi/konserni/yritys/kansainvalisyys/atria-suomi/>. Viitattu 5.10.2022.

Atria julkaisuaika tuntematon b. Verkkojulkaisu. <https://www.atria.fi/konserni/yritys/kansainvalisyys/>. Viitattu 5.10.2022.

Elintarvikelaki 297/2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210297>. Viitattu 3.11.2022.

Elintarviketeollisuusliitto ry 2022 a. Elintarviketeollisuuden talouskatsaus toukokuu 2022. Verkkojulkaisu. Julkaistu 24.5.2022. <https://www.etl.fi/ajankohtaista/artikkelit/2022/elintarviketeollisuuden-taloukatsaus-toukokuu-2022.html>. Viitattu 30.10.2022.

Elintarviketeollisuusliitto ry 2022 b. Ruuan hinta määräytyy raaka-ainekustannusten lisäksi muistakin tekijöistä. Verkkojulkaisu. Julkaistu 13.10.2022. <https://www.etl.fi/ajankohtaista/artikkelit/2022/ruuan-hinta-maaraytyy-raaka-ainekustannusten-lisaksi-muistakin-tekijoista.html>. Viitattu 30.10.2022.

Elintarviketeollisuusliitto ry 2022 c. EU puntaroi ruoka-alan kestävyyttä yhä tiukemmin. Verkkojulkaisu. Julkaistu 19.8.2022. <https://www.etl.fi/ajankohtaista/artikkelit/2022/eu-puntaroi-ruoka-alan-kestavytta-yha-tiukemmin.html>. Viitattu 3.11.2022.

Günther, Kirsi, Hasanen, Kirsi & Juhila Kirsi julkaisuaika tuntematon. Johdanto: analyysi ja tulkinta. Verkkojulkaisu. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>. Viitattu 1.12.2022.

HKScan 2022 a. Tuotehaku. Verkkojulkaisu. <https://www.hk.fi/tuotehaku/#/?TargetingTags=144777>. Viitattu 24.10.2022.

HKScan 2022 b. HKScan laajenee kasviksista valmistettujen lisäarvotuotteiden kasvavaan markkinaan yhteistyössä Vihannes-Laitilan kanssa. Verkkojulkaisu. Julkaistu 7.4.2022. <https://www.hkscan.com/fi/uutishuone/press-releases/2022/04/hkscan-laajenee-kasviksista-valmistettujen-c4232892/>. Viitattu 10.11.2022.

HKScan julkaisuaika tuntematon a. HKScanin historia. Verkkojulkaisu. <https://www.hkscan.com/fi/tietoa-meista/historia/>. Viitattu 24.10.2022.

HKScan julkaisuaika tuntematon b. Liiketoiminta ja liiketoimintaympäristö. Verkkojulkaisu. <https://www.hkscan.com/fi/tietoa-meista/liiketoiminta-ja-toimintaymparisto/>. Viitattu 24.10.2022.

Hyrylä, Leena 2020. Elintärkeä, monimuotoinen elintarvikeala. Työ- ja elinkeinoministeriö. TEM toimialaraportit 2020:2. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162570/TEM_2020_2_T.pdf. Viitattu 7.10.2022

- Jyväskylän yliopisto julkaisuaika tuntematon a. Laadullinen tutkimus. Verkkojulkaisu. Päivitetty 28.10.2021. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. Viitattu 31.10.2022.
- Jyväskylän yliopisto julkaisuaika tuntematon b. Tapaustutkimus. Verkkojulkaisu. Päivitetty 23.4.2015. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/tapaustutkimus>. Viitattu 1.12.2022.
- Jyväskylän yliopisto julkaisuaika tuntematon c. Vertaileva tutkimus. Verkkojulkaisu. Päivitetty 23.4.2015. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/vertaileva-tutkimus>. Viitattu 1.12.2022.
- Kallunki, Juha-Pekka 2022. Tilinpäätösanalyysi. E-kirja. Helsinki: Alma Talent Oy. Viitattu 14.12.2022.
- Kesänen, Anni & Mäkelä, Pentti julkaisuaika tuntematon. Päivitetty 2022. Tutkimuksen luotettavuus. Opetusmateriaali. Tutkimus- ja kehittämismenetelmät. Savonia-ammattikorkeakoulu.
- Kirjanpitoasetus 1339/1997. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>. Viitattu 29.11.2022.
- Kirjanpilolaki 1336/1997. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1997/19971336>. Viitattu 8.10.2022.
- Leppiniemi, Jarmo & Kykkänen, Tapani 2019. E-kirja. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Alma Talent Oy. Viitattu 14.12.2022.
- Osakeyhtiölaki 624/2006. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>. Viitattu 6.10.2022.
- Puusa, Anu ja Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Gaudeamus Oy. Viitattu 14.12.2022.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna julkaisuaika tuntematon. Sisällönanalyysi. Verkkojulkaisu. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html. Viitattu 1.12.2022.
- Salmi, Ilari 2020. Mitä tilinpäätös kertoo? E-kirja. Helsinki: Edita Publishing Oy. Viitattu 14.12.2022.
- Tomperi, Soile 2021. Kehittyvä kirjanpitotaito. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Tomperi, Soile 2022. Käytännön kirjanpito. E-kirja. Helsinki: Edita Publishing Oy. Viitattu 14.12.2022.
- Visma julkaisuaika tuntematon a. Osake – mikä on osake? Verkkojulkaisu. <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/o/osake/>. Viitattu 6.10.2022.
- Visma julkaisuaika tuntematon b. Vakavaraisuus - Mitä tarkoittaa vakavaraisuus? Verkkojulkaisu. <https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/v/vakavaraisuus/>. Viitattu 16.10.2022.
- Voutilainen, Elina 2021. Uusi elintarvikelaki voimaan – luvassa selkeämpää sääntelyä, tehostettua valvontaa ja uusia maksuja. Verkkojulkaisu. <https://www.linnunmaalex.fi/2021/04/26/uusi-elintarvikelaki-voimaan-luvassa-selkeampaa-saantelya-tehostettua-valvontaa-ja-usia-maksuja/>. Viitattu 3.11.2022.
- Vuori, Jaana julkaisuaika tuntematon a. Aineiston tuottaminen. Verkkojulkaisu. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/aineiston-tuottaminen/>. Viitattu 1.12.2022.
- Vuori, Jaana julkaisuaika tuntematon b. Tutkimusetiikka ihmistieteissä. Verkkojulkaisu. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/>. Viitattu 1.12.2022.
- Vuosikertomukset.net julkaisuaika tuntematon. Atria. Verkkojulkaisu. <https://www.vuosikertomukset.net/atria/>. Viitattu 6.11.2022.
- Vuosikertomukset.net julkaisuaika tuntematon. HKScan. Verkkojulkaisu. <https://www.vuosikertomukset.net/hkscan/>. Viitattu 6.11.2022.

Vuosikertomukset.net. Atria osavuositarkastus 2022 Q2. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/Atria/fin/osavuositarkastukset/Atria_osavuositarkastus_2022_Q2.pdf. Viitattu 14.12.2022

Vuosikertomukset.net. Atria vuosikertomus 2017. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/Atria/fin/vuosikertomukset/Atria_vuosikertomus_2017.pdf. Viitattu 5.10.2022.

Vuosikertomukset.net. Atria vuosikertomus 2018. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/Atria/fin/vuosikertomukset/Atria_vuosikertomus_2018.pdf. Viitattu 5.10.2022.

Vuosikertomukset.net. Atria vuosikertomus 2019. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/Atria/fin/vuosikertomukset/Atria_vuosikertomus_2019.pdf. Viitattu 5.10.2022.

Vuosikertomukset.net. Atria vuosikertomus 2020. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/Atria/fin/vuosikertomukset/Atria_vuosikertomus_2020.pdf. Viitattu 5.10.2022.

Vuosikertomukset.net. Atria vuosikertomus 2021. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/Atria/fin/vuosikertomukset/Atria_vuosikertomus_2021.pdf. Viitattu 5.10.2022.

Vuosikertomukset.net. HKScan osavuositarkastus 2022 Q2. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/HKScan/fin/osavuositarkastukset/HKScan_osavuositarkastus_2022_Q2.pdf. Viitattu 14.12.2022.

Vuosikertomukset.net. HKScan vuosikertomus 2017. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/HKScan/fin/vuosikertomukset/HKScan_vuosikertomus_2017.pdf. Viitattu 24.10.2022.

Vuosikertomukset.net. HKScan vuosikertomus 2018. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/HKScan/fin/vuosikertomukset/HKScan_vuosikertomus_2018.pdf. Viitattu 24.10.2022.

Vuosikertomukset.net. HKScan vuosikertomus 2019. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/HKScan/fin/vuosikertomukset/HKScan_vuosikertomus_2019.pdf. Viitattu 24.10.2022.

Vuosikertomukset.net. HKScan vuosikertomus 2020. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/HKScan/fin/vuosikertomukset/HKScan_vuosikertomus_2020.pdf. Viitattu 24.10.2022.

Vuosikertomukset.net. HKScan vuosikertomus 2021. Verkkajulkaisu. https://vuosikertomukset.net/resources/HKScan/fin/vuosikertomukset/HKScan_vuosikertomus_2021.pdf. Viitattu 24.10.2022.

Yle 2022. Suomalaisten punaisen lihan kulutus laskee entisestään. Verkkajulkaisu. Julkaistu 14.6.2022. <https://yle.fi/uutiset/3-12634141>. Viitattu 7.10.2022.

Yritystutkimus ry 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus. Viitattu 14.12.2022.

LIITE 1:

TULOSLASKELMA	(Tilikausi)		(Edellinen tilikausi)	
LIKEVAIHTO		0,00		0,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		+/-0,00		+/-0,00
Valmistus omaan käyttöön		0,00		0,00
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	0,00		0,00	
Varastojen muutos	+/-0,00		+/-0,00	
Ulkopuoliset palvelut	<u>0,00</u>	-0,00	<u>0,00</u>	-0,00
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	0,00		0,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	0,00		0,00	
Muut henkilösivukulut	<u>0,00</u>	-0,00	<u>0,00</u>	-0,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00		0,00	
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00		0,00	
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	<u>0,00</u>	-0,00	<u>0,00</u>	-0,00
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-0,00</u>		<u>-0,00</u>
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		0,00		0,00

Liite 1: Kululajipohjainen tuloslaskelma (Tomperi 2022, 95.)

LIITE 2:

Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
Tuotot osuuksista omistusyhteisyriksissä	0,00		0,00	
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista *)	0,00		0,00	
Muut korko- ja rahoitustuotot *)	0,00		0,00	
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-0,00		-0,00	
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien arvopapereista	-0,00		-0,00	
Korkokulut ja muut rahoituskulut *)	<u>-0,00</u>	+/-0,00	<u>-0,00</u>	+/-0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		0,00		0,00
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos**)	+/-0,00		+/-0,00	
Verotusperusteisten varausten muutos**)	+/-0,00		+/-0,00	
Konsemiaavustus	<u>+/-0,00</u>	+/-0,00	<u>+/-0,00</u>	+/-0,00
Tuloverot		-0,00		-0,00
Muut välittömät verot		<u>-0,00</u>		<u>-0,00</u>
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>

Liite 2: Kululajipohjainen tuloslaskelma (Tomperi 2022, 96.)

LIITE 3:

Toimintokohtainen tuloslaskelma (Kirjanpitoasetus 1339/1997, 1 luku 2 §)

1. LIIKEVAIHTO
2. Hankinnan ja valmistuksen kulut
3. Bruttokate
4. Myynnin ja markkinoinnin kulut
5. Hallinnon kulut
6. Liiketoiminnan muut tuotot
7. Liiketoiminnan muut kulut
8. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)
9. Rahoitustuotot ja -kulut
 - a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä
 - b) Tuotot osuuksista omistusyhteisyriksissä
 - c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista
 - d) Muut korko- ja rahoitustuotot
 - e) Arvonlukumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
 - f) Arvonlukumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
 - g) Korkokulut ja muut rahoituskulut
10. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA
11. Tilinpäätössiirrot
 - a) Poistoeron muutos
 - b) Verotusperusteisten varausten muutos
 - c) Konserniavustus
12. Tuloverot
13. Muut välittömät verot
14. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

LIITE 4:

TASE	Tilikauden päättymispäivä		Edellisen tilikauden päättymispäivä	
Vastaavaa				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	0,00		0,00	
Aineettomat oikeudet	0,00		0,00	
Liikearvo	0,00		0,00	
Muut aineettomat hyödykkeet	0,00		0,00	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Omistettut	0,00		0,00	
Vuokraoikeudet	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Rakennukset ja rakennelmat				
Omistettut	0,00		0,00	
Vuokraoikeudet	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Koneet ja kalusto	0,00		0,00	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Osuudet omistusyhteisyriksissä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteisyriksiltä	0,00		0,00	
Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
Muut saamiset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00

Liite 4: Tase (Tomperi 2022, 98.)

LIITE 5:

VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	0,00		0,00	
Aineet ja tarvikkeet	0,00		0,00	
Keskeneräiset tuotteet	0,00		0,00	
Valmiit tuotteet/tavarat	0,00		0,00	
Muu vaihto-omaisuus	0,00		0,00	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Saamiset				
Pitkäaikaiset				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteisyrittäjäryityksiltä	0,00		0,00	
Lainasaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Maksamattomat osakkeet/osuudet				
Siirtosaamiset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteisyrittäjäryityksiltä	0,00		0,00	
Lainasaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Maksamattomat osakkeet/osuudet	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Rahoitusarvopaperit				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
Muut arvopaperit	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Rahat ja pankkisaamiset		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Vastaavaa yhteensä		0,00		0,00

Liite 5: Tase (Tomperi 2022, 99.)

LIITE 6:

TASE	Tilikauden päättymispäivä		Edellisen tilikauden päättymispäivä	
	-----	-----	-----	-----
Vastattavaa				
OMA PÄÄOMA				
Osake-, osuus-, tai muu vastaava pääoma		0,00		0,00
Ylikurssirahasto		0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto		0,00		0,00
Muut rahastot				
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,00		0,00	
Vararahasto	0,00		0,00	
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot	0,00		0,00	
Käyvän arvon rahasto				
Muut rahastot	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		0,00		0,00
Tilikauden voitto (tappio)		0,00		0,00
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero	0,00		0,00	
Verotusperusteiset varaukset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraukset	0,00		0,00	
Verovaraukset	0,00		0,00	
Muut pakolliset varaukset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00

Liite 6: Tase (Tomperi 2022, 99.)

LIITE 7:

VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Vaihtovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		0,00	
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	0,00		0,00	
Rahoitusvekselit	0,00		0,00	
Velat saman konsernin yrityksille	0,00		0,00	
Velat omistusyhteisyriksille	0,00		0,00	
Muut velat	0,00		0,00	
Siirtovelat	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Lyhytaikainen				
Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Vaihtovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		0,00	
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	0,00		0,00	
Rahoitusvekselit	0,00		0,00	
Velat saman konsernin yrityksille	0,00		0,00	
Velat omistusyhteisyriksille	0,00		0,00	
Muut velat	0,00		0,00	
Siirtovelat	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Vastattavaa yhteensä		0,00		0,00

Liite 7: Tase (Tomperi 2022, 99.)